

VODOHOSPODÁRSKY SPRAVODAJCA

5 – 6 / 2026

odborný časopis pre vodné hospodárstvo a životné prostredie

**Dunaj a príroda –
zdroje života, ktoré
chránime spoločne**

Obdobie jari a začiatku leta je v environmentálnom kalendári spojené s tromi významnými dňami – Dňom Zeme, Svetovým dňom životného prostredia a Dňom Dunaja, ktorým je venované aj aktuálne číslo časopisu *Vodohospodársky spravodajca*. Každý z týchto dní akcentuje inú rovinu nášho vzťahu k prírodným zdrojom, no spoločne vytvárajú dôležitý hodnotový aj odbor-

ný rámec pre uvažovanie o stave krajiny, kvalite životného prostredia a odolnosti spoločnosti voči rastúcim environmentálnym rizikám. Ich poslanstvo je dnes mimoriadne aktuálne najmä v súvislosti s rastúcimi environmentálnymi a klimatickými výzvami, ktorým Slovensko čelí. Osobitne to platí pri téme vody, v ktorej sa prirodzene stretávajú otázky ochrany prírody, kvality životného prostredia aj udržateľného rozvoja územia.

Voda pritom zostáva jedným z najstrategickejších prírodných zdrojov. Je nenahraditeľnou podmienkou života, stability ekosystémov, fungovania sídiel, hospodárstva aj potravinovej bezpečnosti. Zároveň je čoraz zreteľnejšie, že práve vodný režim krajiny patrí medzi oblasti, na ktoré klimatická zmena vplyva obzvlášť výrazne. Nejde pritom len o otázku množstva vody, ale aj o jej časové a priestorové rozloženie, kvalitu, dostupnosť a schopnosť krajiny zadržiavať ju v období hydrologických extrémov.

Správy o stave životného prostredia Slovenskej republiky, ktoré každoročne pripravujú Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Slovenská agentúra životného prostredia spolu s ďalšími odbornými partnermi, ukazujú, že v oblasti zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a vodohospodárskej infraštruktúry bol dosiahnutý významný míľnik, ktorý po dlhom období stagnácie investícií do vodárenskej a kanalizačnej sústavy signalizuje za posledné dva roky obrat. Rozhodnutie vedenia rezortu životného prostredia investovať do tohto segmentu vo výrazne zvýšenej, až bezprecedentnej miere sa nepochybne premietne do percentuálneho nárastu ukazovateľov v správach o stave životného prostredia za roky 2024 až 2027.

Kvalita pitnej vody na Slovensku dlhodobo vykazuje vysokú úroveň, čo nie je samozrejmé v porovnaní s inými krajinami aj v rámci európskeho kontinentu. Potvrdzuje to skutočné bohatstvo Slovenska v oblasti pitných vodných zdrojov aj z pohľadu budúcnosti. V roku 2024 dosiahol podiel analýz pitnej vody vyhovujúcich limitom hodnotu 99,80%.

Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov bol za rok 2024 na úrovni 90,65%, čo tiež potvrdzuje správnosť rozhodnutia podpredsedu vlády a ministra život-

ného prostredia SR Tomáša Tarabu od roku 2024 systematicky investovať finančné zdroje rezortu aj z európskych zdrojov do vodovodnej infraštruktúry našej krajiny. Množstvo vyrobenej pitnej vody dosiahlo v roku 2024 306 mil. m³, čo oproti roku 2023 predstavuje nárast o 9 mil. m³. Čo sa kanalizačnej sústavy týka, podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu stúpa a už v roku 2024 zaznamenal nárast o 0,64 percentuálneho bodu oproti predchádzajúcemu obdobiu (celkovo 72,16 %). Všetky uvedené opatrenia takto systematicky zlepšujú kvalitu života obyvateľstva, čo sa prejaví v číselných ukazovateľoch v nadchádzajúcich rokoch.

Súčasnne však platí, že vodné hospodárstvo už nemožno posudzovať izolovane od adaptačných opatrení na zmenu klímy. Popri témach sucha a nedostatku vody v krajine musíme rovnako systematicky pracovať aj s rizikom nadmerných zrážok, povodňových situácií a zmenenej hydrologickej dynamiky územia.

Slovenská agentúra životného prostredia ako rezortná organizácia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky dlhodobo vníma svoju úlohu v prepájaní environmentálnych údajov, analytických výstupov a podpory rozhodovacích procesov. V čase narastajúcej klimatickej neistoty je nevyhnutné, aby boli environmentálne politiky založené na odbornosti, spolupráci a rešpekte k limitom prírodného prostredia. Aj preto sa Slovenská agentúra životného prostredia zapája do odborných európskych projektov v oblasti adaptácie na zmenu klímy, či už formou pilotných projektov pre samosprávy, alebo úspešným získaním grantu v rámci projektu *LIFE Nat Adapt*. V tomto projekte sme ako prví spomedzi európskych krajín a environmentálnych agentúr získali v úzkej spolupráci so štátnymi podnikmi VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, ŠTÁTNY PODNIK, a SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, a ďalšími projektovými partnermi aj možnosť vytvoriť príkladné riešenia pre prípravu na výrazné zmeny počasia v desaťročnom časovom horizonte a s tým spojené hospodárenie s vodou v krajine prostredníctvom prírode blízkych opatrení.

Deň Zeme, Svetový deň životného prostredia a Deň Dunaja preto nevnímam len ako symbolické medzníky, ale aj ako výzvu na systematickú a dlhodobú prácu v prospech odolnejšieho, bezpečnejšieho a environmentálne zodpovedného Slovenska.

PhDr. Juraj Moravčík,
generálny riaditeľ,
Slovenská agentúra životného prostredia

- 3 Úvodník**
Editorial
J. Moravčík
- 5 Vodohospodárstvo bližšie k ľuďom alebo úloha združenia zamestnávateľov v čase zmien**
Water management closer to the people or the role of employers' associations in times of change
M. Chovan
- 7 Dunaj z pohľadu ICPDR**
The Danube from the perspective of the ICPDR
V. Novák a kolektív
- 10 Dunaj ako energia, zodpovednosť a budúcnosť**
The Danube as energy, responsibility and future
P. Molda
- 12 Dunaj v našej správe: medzi prírodou, bezpečnosťou a budúcnosťou**
The Danube in our report: between nature, security and the future
J. Moravčík
- 13 Bilaterálna spolupráca na hraničných vodách**
Bilateral cooperation in border waters
V. Novák
- 20 Mimoriadne zhoršenia kvality vôd a mimoriadne ohrozenia kvality vôd na Slovensku v roku 2025**
Extraordinary deterioration of water quality and extraordinary threats to water quality in Slovakia in 2025
R. Ardó a kolektív
- 28 Strasti a slasti revitalizácii vodných tokov na Slovensku (časť 3). Oživenie vodných tokov a chránených území v povodí dolnej Žitavy**
The joys and sorrows of watercourse revitalization in Slovakia (part 3). Revitalization of watercourses and protected areas in the lower Žitava river basin
M. Ďurigová, V. Druga
- 34 Zemplínske dni vody – konferencia s medzinárodnou účasťou**
Zemplin water days – a conference with international participation
A. Šoltisová
- 37 Prof. Ing. Vojtěch Broža, DrSc.**
Prof. Ing. Vojtěch Broža, DrSc.
E. Bednárová
- 38 Novinky v slovenských technických normách**
News in Slovak technical standards
D. Borovská

Fotografia na titulke: Dunaj v Bratislave, autor V. Kampf.

Vodohospodárstvo bližšie k ľuďom alebo úloha združenia zamestnávateľov v čase zmien

JUDr. Marek Chovan,

predseda výkonnej rady Združenia zamestnávateľov vo vodnom hospodárstve,
generálny tajomník služobného úradu MŽP

Marek Chovan

Práve v tomto zohráva významnú úlohu Združenie zamestnávateľov vo vodnom hospodárstve. Ako platforma, združujúca kľúčových zamestnávateľov v odvetví, sa aktívne podieľa na formovaní odborných aj strategických rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú smerovanie slovenského vodohospodárstva. Zároveň vytvára priestor na dialóg medzi odbornou komunitou, štátom a verejnosťou. Významným nástrojom tejto komunikácie je aj časopis *Vodohospodársky spravodajca*, ktorý už 68 rokov prináša aktuálne informácie, analýzy a odborné pohľady.

Združenie svoju úlohu napĺňa prostredníctvom viacerých konkrétnych aktivít. Dlhodobo sa zapája do legislatívneho procesu – pripomienkuje návrhy zákonov, vyhlášok a strategických dokumentov, ktoré sa týkajú vodného hospodárstva, energetiky či ochrany životného prostredia. Cieľom je zabezpečiť, aby boli prijímané opatrenia odborne podložené, realizovateľné v praxi a aby reflektovali potreby zamestnávateľov aj verejného záujmu.

Dôležitou oblasťou pôsobenia združenia je aj organizovanie odborných podujatí, konferencií a pracovných stretnutí. Tie vytvárajú priestor na výmenu skúseností medzi odborníkmi z praxe, akademickej sféry aj verejnej správy. Práve takéto platformy pomáhajú hľadať riešenia aktuálnych výziev – od klimatických zmien cez hospodárenie s vodou až po modernizáciu infraštruktúry.

Združenie zároveň aktívne podporuje rozvoj ľudských zdrojov v odvetví. Spolupracuje so školami a odbornými inštitúciami, podieľa sa na popularizácii vodohospodárskych profesií a motivuje mladých ľudí, aby sa o túto oblasť zaujímali. Nedostatok kvalifikovaných pracovníkov je jednou z výziev, ktorým tento sektor čelí, a práve systematická práca s mladou generáciou je kľúčom k jeho budúcnosti.

Významnou aktivitou združenia je aj podpora osvetu a komunikácie smerom k verejnosti. Prostredníctvom médií, odborných publikácií, ale aj vlastných iniciatív približuje význam vodného hospodárstva, vysvetľuje pripravované projekty a poukazuje na ich prínosy pre spoločnosť. V čase, keď sa realizujú veľké investičné zámery, je otvorená a zrozumiteľná komunikácia mimoriadne dôležitá.

Súčasnú dobu je pre vodné hospodárstvo mimoriadne dynamické. Realizujú sa projekty zásadného významu pre budúcnosť Slovenska. Modernizácia Vodného diela Gabčíkovo je jedným z najvýznamnejších príkladov. Postupná obnova technológií, opravy generátorov či pripravovaná výmena portálových žeriavov sú nevyhnutné pre zabezpečenie jeho dlhodobej a bezpečnej prevádzky.

Združenie zamestnávateľov tieto aktivity podporuje nielen na úrovni odborných stanovísk, ale aj ako partner pri formulovaní dlhodobej vize rozvoja vodného hospodárstva. Poukazuje na potrebu systematických investícií do infraštruktúry, inovácií a moderných technológií.

Popri technickom rozvoji zostáva prioritou aj ochrana prírodného prostredia. Vodohospodári zohrávajú kľúčovú úlohu pri udržiavaní vodného režimu v krajine, čo má zásadný vplyv na stav ekosystémov. Dunajské luhy sú príkladom, kde sa darí prepájať hospodárske využitie vody s ochranou biodiverzity a zachovaním jedinečných prírodných hodnôt.

Tlačová konferencia pri odovzdaní techniky

Tlačová konferencia pri príležitosti odovzdania techniky

Združenie v tejto oblasti presadzuje vyvážený prístup – podporuje riešenia, ktoré zohľadňujú potreby človeka aj ochranu prírody. Aktivne sa zapája do diskusií o environmentálnych opatreniach a zdôrazňuje význam udržateľného hospodárenia s vodnými zdrojmi.

Veľkou témou je aj energetická bezpečnosť. Projekt prečerpávacej vodnej elektrárne Málinec – Látky predstavuje významný krok smerom k stabilizácii energetického systému. Združenie v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu odborného dialógu, transparentnosti a kvalitnej prípravy takýchto strategických investícií.

Vodné hospodárstvo sa zároveň rozvíja vďaka rozsiahlej podpore z európskych zdrojov a Environmentálneho fondu. Investície do kanalizácií, zberných dvorov či techniky na údržbu vodných tokov prinášajú konkrétne výsledky, ktoré sa premietajú do kvality života obyvateľov. Združenie tieto procesy aktívne sleduje, podporuje ich efektívnosť a upozorňuje na potrebu dlhodobej strategickej stability financovania.

Vodohospodárstvo má na Slovensku silnú tradíciu, odborné zázemie a významné postavenie. Dnes však stojí pred novými výzvami, ktoré si vyžadujú spoluprácu všetkých aktérov. Združenie zamestnávateľov vo vodnom hospodárstve chce

byť aj naďalej aktívnym partnerom v tomto procese – spájať odborníkov, podporovať rozvoj odvetvia a prispievať k tomu, aby sa význam vody a vodohospodárstva stal prirodzenou súčasťou verejnej diskusie.

Májovo-júnové vydanie *Vodohospodárskeho spravodajcu* vychádza v období, keď si pripomíname viaceré významné environmentálne dni – od Medzinárodného dňa Dunaja po Svetový deň životného prostredia. Tieto míľniky každoročne upriamujú pozornosť na význam ochrany prírodných zdrojov a vytvárajú priestor na zhodnotenie toho, kam sa ako spoločnosť posúvame. Vodné hospodárstvo je pritom jednou z oblastí, v ktorej sú výsledky viditeľné čoraz výraznejšie – či už ide o zrýchlené budovanie vodárenskej infraštruktúry, investície do odkanalizovania Slovenska alebo podporu projektov, ktoré zlepšujú kvalitu byvania a životného prostredia. Programy financované z eurofondov a Environmentálneho fondu prinášajú konkrétne výsledky v regiónoch a potvrdzujú, že systematický prístup a odborná spolupráca majú reálny dopad na každodenný život ľudí. Aj tieto skúsenosti sú dôkazom, že rozvoj vodného hospodárstva má zmysel nielen z pohľadu odborníkov, ale aj celej spoločnosti.

Dunaj z pohľadu ICPDR

Ing. Vladimír Novák a kolektív,
generálny riaditeľ sekcie vôd

Anotácia

Príspevok poskytuje čitateľovi informáciu o multilaterálnej spolupráci v medzinárodnom povodí Dunaja, zabezpečovanú v rámci agendy sekcie vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky prostredníctvom aktivít v Medzinárodnej komisii pre ochranu Dunaja (ICPDR), s dôrazom na Medzinárodný deň Dunaja.

DOHOVOR O SPOLUPRÁCI NA OCHRANU A UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE DUNAJA – 29. JÚN, MEDZINÁRODNÝ DEŇ DUNAJA

V nadväznosti na uvedené bol dňa 29. júna 1994 v Sofii v Bulharsku jedenástimi podunajskými štátmi – Rakúskom, Bulharskom, Chorvátskom, Českom, Nemeckom, Maďarskom, Moldavskom, Rumunskom, Slovenskom, Slovinskom a Ukrajinou – a Európskym spoločenstvom podpísaný *Dohovor o spolupráci na ochranu a udržateľné využívanie Dunaja*, ktorý tvorí celkový právny nástroj pre spoluprácu a cezhraničné riadenie vôd v povodí Dunaja. Účinnosť nadobudol v októbri 1998, keď ho ratifikoval deviaty signatár.

Hlavným cieľom *Dohovoru o spolupráci na ochranu a udržateľné využívanie Dunaja* je zabezpečiť, aby boli povrchové a podzemné vody v povodí Dunaja spravované a využívané udržateľne a spravodlivo. To zahŕňa ochranu,

zlepšovanie a rozumné využívanie povrchových a podzemných vôd, preventívne opatrenia na kontrolu nebezpečenstiev, vyplývajúcich z nehôd, zahŕňajúcich povodne, ľadové úkazy alebo nebezpečné látky, ale aj opatrenia na zníženie znečistenia vstupujúceho do Čierneho mora zo zdrojov v povodí Dunaja.

Signatári *Dohovoru o spolupráci na ochranu a udržateľné využívanie Dunaja* sa dohodli na spolupráci na základných otázkach manažmentu vôd prijatím „všetkých vhodných právnych, administratívnych a technických opatrení na minimálne udržanie, a ak je to možné, zlepšenie súčasnej kvality vody a environmentálnych podmienok Dunaja a vôd v jej povodí a na čo najväčšom predchádzaní a znižovaní nepriaznivých dopadov a zmien, ktoré sa vyskytujú alebo pravdepodobne, vzniknú.“

Deň 29. jún je vyhlásený ako **medzinárodný Deň Dunaja**. Medzinárodná komisia pre ochranu Dunaja – ICPDR ho

Obr. č. 1 Vedúci slovenskej delegácie v ICPDR Ing. Vladimír Novák v neformálnej diskusii s výkonnou tajomníčkou ICPDR prof. Dr. Ing. Birgit Vogel počas 28. Ordinary Meeting ICPDR (11. – 12. december 2025, Viedeň)

Obr. č. 2 Ing. Vladimír Novák, vedúci slovenskej delegácie v ICPDR a Ing. Danka Thalmeinerová, zástupkyňa vedúceho slovenskej delegácie v ICPDR, 28. Ordinary Meeting ICPDR (11. – 12. december 2025, Viedeň)

prvýkrát oslávila v roku 2004 pri príležitosti 10. výročia podpísania *Dohovoru o spolupráci na ochranu a udržateľné využívanie Dunaja*. Deň Dunaja sa oslavuje 29. júna v celom povodí Dunaja, nakoľko Dunaj a jeho prítoky zohrávajú dôležitú úlohu, resp. plnia životne dôležité funkcie. Poskytujú nielen vodu, ale aj potravu, energiu, podmienky pre plavbu, rekreáciu a celkovo živobytie miliónov obyvateľov, žijúci v jeho povodí. Aj preto vzdávame Dunaju hold práve v tento deň. Počas medzinárodného dňa Dunaja si organizácie a inštitúcie na všetkých úrovniach spoločnosti, od materských škôl cez stredné školy, až po cirkvi, mimovládne organizácie, vedecké inštitúcie a národné či miestne samosprávy, odľahčenou formou prostredníctvom rôznorodých aktivít, ako sú hry súvisiace s vodou, exkurzie, okrúhle stoly, dielne, vzdelávacie a osvetové aktivity, pripomínajú dôležitosť uvedených funkcií.

MEDZINÁRODNÁ KOMISIA NA OCHRANU DUNAJA (ICPDR)

Medzinárodná komisia na ochranu Dunaja (ICPDR) je nadnárodný orgán, ktorý bol zriadený na implementáciu *Dohovoru o spolupráci na ochranu a udržateľné využívanie Dunaja*. ICPDR formálne tvoria delegácie všetkých zmluvných strán Dohovoru, ale zároveň vytvárajú rámec pre ďalšie organizácie, ktoré v rámci ICPDR spolupracujú ako pozorovatelia.

V roku 2000 zmluvné strany nominovali ICPDR ako platformu pre implementáciu všetkých cezhraničných aspektov rámcovej smernice EÚ o vode. Úspešná implementácia *Rámcovej smernice o vode* je preto prioritnou agendou štátov povodia Dunaja. V roku 2007 ICPDR tiež prevzala zodpovednosť za koordináciu implementácie smernice EÚ o povodniach v povodí Dunaja.

Slovensko je v ICPDR aktívne nielen prostredníctvom vedúceho delegácie SR v ICPDR, ktorým je aktuálne generálny riaditeľ sekcie vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky Ing. Vladimír Novák, ktorý mal tú česť počas slovenského predsedníctva zastávať funkciu prezidenta ICPDR za rok 2024, ale aj prostredníctvom jeho zástupkyne v ICPDR Ing. Danky Thalmeinerovej, CSc., z odboru manažmentu povodí sekcie vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ako aj ďalších viac ako 30 expertov z rezortných inštitúcií, najmä SVP, š. p., VV, Š.P., SHMU, VUVH, SAŽP a SIŽP. Tí sú aktívni v ôsmich expertných skupinách (ochrana pred povodňami, prevencia a kontrola havárií, spolupráca s verejnosťou, manažment informácií a GIS, ad hoc strategická pracovná skupina, monitoring a hodnotenie, tlaky a opatrenia, manažment povodia) a štyroch osobitných skupinách (podzemná voda, živiňy, hospodárstvo a hydromorfológia). Okrem pracovných skupín ICPDR zabezpečuje aktivity prostredníctvom zamestnancov permanentného sekretariátu, na čele ktorého je výkonná tajomníčka. Rozhodnutia ICPDR sa na základe podkladov z expertných a osobitných skupín pripravujú na zasadnutiach Stálej pracovnej skupiny (*Standing Working Group*) a prijímajú na pravidelných výročných zasadnutiach (*Ordinary Meeting Group*).

AKTUALITY V ICPDR

Už je to vyše roka, čo Slovensko odovzdalo Slovinsku predsedníctvo v ICPDR na rok 2025. Predsedníctvo Slovensko prevzalo po 15 rokoch, pričom prvýkrát sa tak stalo v roku 2009, a najbližšie, tretie predsedníctvo čaká Slovensko až v roku 2039. Aby zmluvné strany nemuseli na presadzovanie svojich priorit čakať 15 rokov, je potrebné byť permanentne aktívny aj v jednotlivých expertných a osobitných skupinách.

V roku 2026 prevzala predsedníctvo ICPDR Ukrajina od Slovinska. Prezidentkou ICPDR na rok 2026 sa stala pani Shpanchyk, ktorá prináša do svojej pozície rozsiahle skúsenosti v oblasti vodného hospodárstva a manažmentu prírody, ekológie a ochrany životného prostredia. Ako členka *Byra Dohovoru o vode* (EHK OSN) sa zapájala do diskusií a projektov, týkajúcich sa národných vodných politik, ma-

Obr. č. 3 Prezidenti ICPDR 2025, 2024 a 2026, Lidija Globevnik (Slovinsko), Vladimír Novák (Slovensko) a Mariia Shpanchyk (Ukrajina) – neformálna diskusia počas 28. Ordinary Meeting ICPDR (11. – 12. december 2025, Viedeň)

nažmentu povodí riek a zosúladenia vodného hospodárstva na Ukrajine s normami EÚ. Pri slávnostnej ceremónii odovzdávania predsedníctva vo Viedni v decembri 2025 uviedla pani Shpanchyk okrem iného aj to, že „Ukrajina mala predsedníctvo v mierových časoch v roku 2011. A aj keď sa od roku 2014,

resp. po roku 2022, realita na Ukrajine dramaticky zmenila, aj v týchto náročných časoch zostáva záväzok Ukrajiny voči Dunaju a zásadám ICPDR neochvejný.“

Ako prezidentka chce pani Shpanchuk iniciovať novú aktivitu – hodnotenie dopadov konfliktu na Ukrajine na dolný Dunaj a deltu Dunaja, ako aj dohliadať na kľúčové iniciatívy ICPDR, ako je riešenie dopadov zmeny klímy posilnením opatrení na boj so suchom s cieľom vybudovať vodnú odolnosť v povodí Dunaja, zabezpečenie spoločného pochopenia a zmiernenia výziev a podpora implementácie Plánu manažmentu povodia Dunaja prostredníctvom partnerského učenia, výmeny osvedčených postupov a spolupráce s expertnou skupinou Prut a Dnesterskou komisiou.

V roku 2026 pokračuje proces rozvoja ICPDR s názvom „Pripravení na rok 2055 – Pripravenosť ICPDR na ďalších 30 rokov“, ktorý bol spustený na 23. zasadnutí stálej pracovnej skupiny ICPDR (Slovinsko, jún 2025) s cieľom zabezpečiť, aby ICPDR zostala efektívna, relevantná a odolná voči meniacim sa výzvam v oblasti vody, zmeny klímy, hospodárstva, kapacít, riadenia a národných záujmov.

Zmluvné štáty diskutujú o perspektívach a potrebách všetkých zmluvných strán ICPDR vo vzťahu k súčasnej pridanej hodnote ICPDR a k jej budúcemu smerovaniu. Súčasťou diskusií je identifikovať strategické, štrukturálne a kultúrne zmeny, ktoré môžu byť potrebné na to, aby organizácia zostala schopná na svoj účel do roku 2055.

Čelíme novým výzvam v celom povodí, ako je klimatická zmena a obdobia extrémnejšieho sucha, ktoré ovplyvňujú množstvo vody v Dunaji a jeho prítokoch. Vo všeobecnosti je povodie Dunaja veľmi komplexné nielen z hľadiska vodného hospodárstva, ale aj spoločnosti, kultúry, tradícií a hospodárstva. To vedie k rôznym prístupom, zmysľaniu a víziám. Pokiaľ ide o hospodárstvo, región čelí mnohým výzvam súvisiacim s nerovnocennou prosperitou, výkonnosťou, príjmami a perspektívami. Okrem toho je sociálno-ekonomická situácia v povodí Dunaja už roky ovplyvňovaná infláciou a rozpočtovými deficitmi. Toto všetko malo a má vplyv na ľudské zdroje a znížené kapacity vodohospodárskych orgánov a organizácií. Zmluvné strany požadujú silnejší prístup zdola nahor, ktorý umožní silnejšie riadenie zo strany štátov.

Úlohou vedúcich delegácií ICPDR bude pripraviť do konca roku 2026 víziu rozvoja ICPDR a pripravenosť na ďalších 30 rokov. Vízia bude spočívať v troch základných oblastiach:

- Stratégia: hlavná úloha ICPDR, dlhodobé priority, kritériá úspechu a interakcia so širšími politickými rámcami;
- Štruktúra: organizačné usporiadanie, vrátane riadiacich mechanizmov, architektúry expertných/pracovných skupín, úlohy sekretariátu a pracovných metód;
- Kultúra: dynamika spolupráce a komunikácie, zapojenie zainteresovaných strán, kultúra vedomostí a učenia sa a spôsob, akým rôzne zmluvné strany vnímajú účasť.

SLOVENSKÉ AKTIVITY V ICPDR

Záverom by som vyzdvihol pravidelný príspevok Slovenska, ktoré prispieva k dôležitej informačnej a dátovej funkcii ICPDR prostredníctvom Transnárodnej monitorovacej siete (TNMN),

ktorú pre celé povodie Dunaja každoročne spracovávajú experti zo Slovenského hydrometeorologického ústavu. TNMN oslavuje 30. výročie, predstavuje model medzinárodnej spolupráce v oblasti monitorovania kvality vody. Od roku 1996 poskytuje TNMN štruktúrovaný, dlhodobý pohľad na znečistenie a kvalitu vody v povodí Dunaja, pričom sleduje chemické a biologické parametre na viac ako 100 monitorovacích miestach.

TNMN harmonizuje metódy monitorovania a údaje vo všetkých členských krajinách. Odber vzoriek chemických parametrov sa vykonáva najmenej 12-krát ročne, čím sa zabezpečuje komplexné chápanie stavu povodia. Ročenky ponúkajú podrobný prehľad úrovni a trendov znečistenia, čo pomáha posúdiť účinnosť opatrení na zníženie znečistenia.

Výročie TNMN sa zhoduje s významným vývojom na úrovni EÚ. Európska únia v súčasnosti skúma možnosť zriadenia spoločného monitorovacieho zariadenia, ktoré by pomohlo členským štátom pri vývoji nových metód monitorovania a riadení rastúceho počtu prioritných látok. Toto zariadenie by bolo otvorené všetkým zainteresovaným členským štátom na dobrovoľnom základe s cieľom ďalej štandardizovať a zlepšovať monitorovanie kvality vody v celej Európe.

Táto potenciálna iniciatíva by mohla doplniť prácu TNMN a ponúknuť dodatočné zdroje a odborné znalosti na riešenie vznikajúcich výziev, ako sú nové znečisťujúce látky a vplyvy zmeny klímy.

TNMN je dôležitá z nasledovných dôvodov:
Hodnotenie v celom povodí:

TNMN poskytuje konzistentné a porovnateľné údaje, ktoré umožňujú holistické posúdenie kvality vody v Dunaji a identifikáciu ohnisk znečistenia.

Harmonizovaná metodika:

Integráciou národných sietí a štandardizáciou metód TNMN zabezpečuje porovnateľnosť údajov cez hranice.

Historické korene:

Sieť stavia na *Bukurešskej deklarácii* z roku 1985, ktorej pôvodným cieľom bolo pozorovať a zlepšovať kvalitu vody v Dunaji.

Pri pohľade do budúcnosti je potrebné uviesť, že nakoľko TNMN vstupuje do svojho štvrtého desaťročia, jej úloha je dôležitejšia ako kedykoľvek predtým. Vďaka navrhovanému spoločnému monitorovaciemu zariadeniu EÚ existuje príležitosť na ďalšie posilnenie nadnárodnej spolupráce a zabezpečenie toho, aby Dunaj a európske vody zostali zdravé aj pre budúce generácie. Tridsaťročné dedičstvo TNMN zdôrazňuje silu spolupráce v ochrane životného prostredia. Keďže EÚ zvažuje nové nástroje na podporu členských štátov, skúsenosti TNMN ponúkajú cenné ponaučenia v oblasti dlhodobého monitorovania, založeného na vedeckých poznatkoch.

Dunaj ako energia, zodpovednosť a budúcnosť

Ing. Peter Molda,

generálny riaditeľ VODOHOSPODÁRSKEJ VÝSTAVBY, ŠTÁTNEHO PODNIKU

Deň Dunaja, ktorý si každoročne pripomíname koncom júna, je príležitosťou zastaviť sa a uvedomiť si význam tejto výnimočnej rieky. Dunaj je druhou najdlhšou riekou Európy, preteká desiatimi krajinami a spája rôzne národy, kultúry aj ekonomiky. Predstavuje prirodzenú tepnu kontinentu – je zdrojom vody, energie, dopravy aj života.

Pre nás vo VODOHOSPODÁRSKEJ VÝSTAVBE však Dunaj nie je len symbolom. Je každodennou realitou – živým systémom, ktorý formuje krajinu, ovplyvňuje kvalitu života a zohráva zá-

infraštruktúry ako významná plavebná cesta, ktorá prepája Severné a Čierne more.

Jeho úloha je však ešte širšia. Dunaj zabezpečuje ochranu pred povodňami, stabilizuje krajinu a vytvára jedinečné prírodné prostredie s vysokou biodiverzitou. Je zdrojom života, ale zároveň si vyžaduje rešpekt a odborné riadenie, aby sme dokázali minimalizovať riziká, ktoré so sebou prináša.

Nemenej dôležitý je aj jeho ekonomický význam. Vodné hospodárstvo, založené na využívaní Dunaja, prináša štátu

Pohľad na nočný Dunaj v Bratislave

sadnú úlohu v energetike, hospodárstve aj v ochrane životného prostredia.

Vodné dielo Gabčíkovo je dôkazom toho, že voda nie je len prírodným prvkom, ale aj strategickým zdrojom. Z dlhodobého hľadiska vyrobí približne 2,3 terawatthodiny elektrickej energie ročne a patrí medzi najvýznamnejších výrobcov elektriny na Slovensku – navyše výlučne z obnoviteľných zdrojov. Jeho význam však nespočíva len vo výrobe energie. Primárnou úlohou vodného diela Gabčíkovo je aj ochrana pred povodňami. V minulosti bolo južné Slovensko pravidelne zaplavované, pričom dochádzalo k značným škodám na majetku aj stratám na životoch.

Druhou kľúčovou funkciou je zabezpečenie plavebnej dopravy na Dunaji – bez regulácie hladiny by bola v suchých obdobiach výrazne obmedzená. Až tretím pilierom je samotná výroba elektrickej energie. Dunaj je pre Slovensko zároveň významným zdrojom čistej, obnoviteľnej energie – približne 10% elektrickej energie, vyrobenej na Slovensku, pochádza práve z jeho potenciálu. Zároveň je súčasťou európskej dopravnej

každoročne stovky miliónov eur. Aj v historicky najsuchšom roku 2025 dosiahli príjmy z predaja elektrickej energie približne 200 miliónov eur, zatiaľ čo v priaznivých rokoch sa pohybujú ešte výrazne vyššie.

Aby sme tento potenciál dokázali udržať aj pre budúce generácie, neustále investujeme do jeho modernizácie a rozvoja. Pripravovaná modernizácia turbín vodného diela Gabčíkovo prinesie vyšší výkon, ekologickejšiu prevádzku a schopnosť efektívnejšie reagovať aj na extrémne hydrologické situácie. Modernizácia zároveň umožní prevádzku aj pri nižšom spáde, čo je dôležité najmä počas povodní.

Zároveň si však musíme uvedomiť, že energetika prechádza zásadnou transformáciou. Rastúci podiel obnoviteľných zdrojov, ako sú slnečná a veterná energia, prináša nové výzvy v oblasti stability elektrizačnej sústavy. Práve vodné elektrárne zohrávajú kľúčovú úlohu pri jej vyrovnaní – dokážu pružne reagovať na výkyvy výroby aj spotreby.

Aj preto je nevyhnutné uvažovať o ďalších strategických projektoch, akým je prečerpávacía vodná elektrárň

Letecký pohľad na Vodné dielo Gabčíkovo

Stretnutie GR podniku Petra Moldu s pánom prezidentom a vodohospodárom Rudolfom Schusterom

Málinec – Látky. Takýto zdroj funguje ako veľkokapacitné úložisko energie – v čase prebytku energiu akumuluje a v čase zvýšenej spotreby ju dodáva späť do siete. Ide o riešenie, ktoré má životnosť desiatky rokov a predstavuje stabilný pilier budúcej energetiky.

Prepojenie tradičného využívania Dunaja s novými energetickými riešeniami ukazuje, že vodné hospodárstvo má aj v budúcnosti nezastupiteľné miesto. Voda tak zostáva nielen symbolom stability, ale aj nástrojom modernizácie a energetickej bezpečnosti krajiny.

Dunaj a vodné dielo Gabčíkovo však nie sú len o technike, energetike a ekonomike. Majú aj výrazný sociálny a spoločenský rozmer. V oblasti Čunova sa nachádza areál Divoká voda – centrum vodných športov – a galéria moderného

umenia Danubiana, ktorá spája umenie s jedinečným prírodným prostredím. Koncom apríla sme zároveň otvorili zmodernizovaný areál vodných športov v Čunove, čím sme ešte viac posilnili jeho význam ako centra aktívneho oddychu, športu a reprezentácie Slovenska v oblasti vodných športov.

Celé územie dnes predstavuje dôkaz, že vodné dielo môže byť prirodzenou súčasťou života ľudí – miestom pre šport, rekreáciu aj kultúru. Čunovo je zároveň príkladom toho, že aj veľké vodohospodárske projekty môžu prinášať pozitívne environmentálne a spoločenské výsledky.

Napriek tomu máme často tendenciu vnímať rieku ako samozrejmosť. Prechádzame popri nej bez toho, aby sme si uvedomili jej skutočný význam. Práve na miestach, ako je vodné dielo Gabčíkovo, však jasne vidíme, že voda je oveľa viac – je zdrojom energie, bezpečnosti aj rozvoja.

Táto zodpovednosť smeruje predovšetkým k budúcnosti. Klimatická zmena prináša čoraz častejšie extrémny – obdobia sucha striedajú intenzívne zrážky. Vodné diela sú jedným z mála nástrojov, ktoré dokážu tieto výkyvy efektívne zvládnuť – zadržať vodu v čase jej nadbytku a zabezpečiť ju v období sucha.

Mladá generácia bude rozhodovať o tom, ako budeme s vodou nakladať o desať, dvadsať či päťdesiat rokov. Či ju budeme chrániť, alebo ňou plytváť. Či ju budeme vnímať ako samozrejmosť, alebo ako hodnotu, ktorú je potrebné aktívne ochraňovať.

Zároveň však platí, že zodpovednosť neleží len na odborníkoch. Každý z nás má vo svojich každodenných rozhodnutiach možnosť prispieť k ochrane vody ako jedného z najcennejších zdrojov, ktoré máme.

Pri príležitosti Dňa Dunaja preto nechcem len pripomenúť jeho význam, ale skôr vyzvať k zamysleniu sa. Skúsme sa na vodu pozrieť inak – nie ako na samozrejmosť, ale ako na základnú podmienku života.

Pretože voda nie je len zdrojom. Je to podstata našej existencie.

Zmodernizovaná tribúna v areáli vodných športov Čunovo

Dunaj v našej správe: medzi prírodou, bezpečnosťou a budúcnosťou

Ing. Jozef Moravčík,

generálny riaditeľ SLOVENSKÉHO VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, štátneho podniku

Dunaj v Bratislave pri západe slnka

Deň Dunaja znamená každoročnú príležitosť pripomenúť si význam tejto jedinečnej rieky, ktorá spája Európu nielen geograficky, ale aj historicky, kultúrne a ekonomicky. Ako druhá najdlhšia rieka kontinentu preteká desiatimi krajinami a predstavuje jednu z najvýznamnejších vodných tepien Európy.

Inštalácia mobilného hradenia na Dunaji v Devíne počas povodňovej situácie

Na Slovensku má Dunaj osobitné postavenie. Nie je len hranicou, dopravnou trasou či zdrojom vody – je živým systémom, ktorý ovplyvňuje krajinu, životné prostredie a bezpečnosť obyvateľov. SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK,

štátny podnik, zohráva kľúčovú úlohu pri jeho správe, ochrane a udržateľnom využívaní.

Každodennou úlohou štátneho podniku je zabezpečovať správu vodných tokov tak, aby plnili všetky svoje funkcie – od protipovodňovej ochrany cez ochranu kvality vody až po zachovanie prírodných ekosystémov. Dunaj je v tomto kontexte mimoriadne komplexný. Jeho dynamika, prietoky a premenlivé podmienky si vyžadujú neustály monitoring, odborný prístup a pripravenosť reagovať na meniace sa situácie.

Ochrana pred povodňami patrí medzi naše najdôležitejšie priority. Dunaj má potenciál byť nielen zdrojom života, ale aj významným rizikom. Preto systematicky udržiavame a modernizujeme protipovodňové opatrenia, spravujeme ochranné hrádze a zabezpečujeme pripravenosť na krízové situácie. Bez tejto práce by boli mnohé oblasti Slovenska vystavené výrazne vyššiemu ohrozeniu.

Dôležitá je aj starostlivosť o ekologický stav rieky. Dunaj tvorí jedinečné biotopy, ktoré sú domovom mnohých druhov rastlín a živočíchov. Našou ambíciou je udržiavať rovnováhu medzi technickými zásahmi a ochranou prírody tak, aby rieka zostala živým a funkčným ekosystémom aj pre budúce generácie.

Dunaj nie je len o bezpečnosti a ochrane. Je priestorom života, oddychu a rozmanitej fauny a flóry. V jeho okolí sú miesta, ktoré slúžia verejnosti – či už ide o rekreačné zóny, cyklotrasy alebo priestory na trávenie voľného času. Aj v tomto

Kompa na Dunaji na trase Vojka – Kyselica

smere vnímame našu úlohu širšie – ako správcu územia, ktoré má význam nielen technický, ale aj spoločenský.

S rastúcimi výzvami, ktoré prináša zmena klímy, sa význam našej práce ešte zvyšuje. Extrémne výkyvy počasia, suchá, či naopak, intenzívne zrážky kladú nové nároky na vodné hospodárstvo. Preto pristupujeme k správe Dunaja systematicky a s dôrazom na dlhodobé plánovanie, revitalizáciu a používanie moderných technológií. Spolupracujeme na národnej aj medzinárodnej úrovni.

Budúcnosť Dunaja závisí od toho, ako sa k nemu postavíme dnes. Či budeme tento veľtok vnímať len ako samozrejmosť

Odovzdávanie novej techniky pre vodohospodárov

alebo ako hodnotu, ktorú je potrebné aktívne chrániť a rozvíjať. V SLOVENSKOM VODOHOSPODÁRSKOM PODNIKU si túto zodpovednosť plne uvedomujeme.

Pri príležitosti Dňa Dunaja preto chcem vyzdvihnúť nielen jeho význam, ale aj prácu všetkých odborníkov, ktorí sa podieľajú na jeho správe a ochrane. Zároveň by som chcel vyzvať verejnosť k väčšej vnímavosti voči vode ako takej. Pretože voda je základom života.

Dunaj je našim spoločným dedičstvom a zároveň našou spoločnou zodpovednosťou.

Bilaterálna spolupráca na hraničných vodách

Ing. Vladimír Novák,

splnomocnenec vlády SR pre spoluprácu na hraničných vodách so susednými štátmi a generálny riaditeľ sekcie vôd

Anotácia

Príspevok poskytuje čitateľovi informáciu o bilaterálnej spolupráci na hraničných vodách, zabezpečovanú v rámci agendy sekcie vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, prostredníctvom agendy splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre spoluprácu na hraničných vodách so susednými štátmi. Osobitná pozornosť je venovaná bilaterálnej spolupráci na hraničných vodách s Českom.

LEGISLATÍVNY RÁMEC SPOLUPRÁCE NA HRANIČNÝCH VODÁCH

Bilaterálnu spoluprácu na hraničných vodách zabezpečuje v Slovenskej republike sekcia vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. Rámec spolupráce so susednými štátmi je stanovený v príslušných medzivládnych dohodách s Českom, Poľskom, Ukrajinou a Maďarskom a v medzistátnej zmluve s Rakúskom:

- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky o spolupráci na hraničných vodách, podpísaná

dňa 16. decembra 1999 v Židlochoviciach v Českej republike a platná odo dňa 16. decembra 1999;

- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Poľskej republiky o vodnom hospodárstve na hraničných vodách, podpísaná dňa 14. mája 1997 vo Varšave a platná odo dňa 6. decembra 1999;
- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o vodohospodárskych otázkach na hraničných vodách, podpísaná dňa 14. júna 1994 v Bratislave a platná odo dňa 15. decembra 1995;
- Dohoda medzi vládou Československej socialistickej

republiky a vládou Maďarskej ľudovej republiky o úprave vodohospodárskych otázok na hraničných vodách, podpísaná dňa 31. mája 1976 v Budapešti a platná odo dňa 31. júla 1978. Dohoda bola po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 zmluvnými stranami vzájomne sukcesovaná;

- Zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Rakúskou republikou o úprave vodohospodárskych otázok na hraničných vodách, podpísaná 7. decembra 1967 vo Viedni a platná odo dňa 18. marca 1970. Zmluva bola po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 zmluvnými stranami vzájomne sukcesovaná.

Na základe jednotlivých medzivládnych dohôd a medzistátnej zmluvy boli na presadzovanie záujmov Slovenskej republiky na hraničných vodách zriadené nasledovné komisie:

1. Slovensko-česká komisia pre hraničné vody,
2. Slovensko-poľská komisia pre hraničné vody,
3. Slovensko-ukrajinská komisia pre hraničné vody,
4. Slovensko-maďarská komisia pre hraničné vody,
5. Slovensko-rakúska komisia pre hraničné vody.

Vedúcim slovenskej delegácie na jednotlivých zasadnutiach komisií pre hraničné vody je splnomocnenec vlády, resp. predseda slovenskej časti Slovensko-poľskej komisie pre hraničné vody, menovaný vládou Slovenskej republiky, spravidla generálny riaditeľ sekcie vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, aktuálne Ing. Vladimír Novák:

1. splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre spoluprácu na hraničných vodách s Českou republikou,
2. splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre vodohospodárske otázky na hraničných vodách s Ukrajinou,
3. splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre vodohospodárske otázky na hraničných vodách s Maďarskou republikou,
4. stály splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre vodohospodárske otázky na hraničných vodách s Rakúskou republikou,
5. predseda slovenskej časti Slovensko-poľskej komisie pre hraničné vody.

V rámci práce jednotlivých komisií pre hraničné vody sa zabezpečujú najmä aktivity miestne a vecne spadajúce pod uvedené medzivládne dohody a medzistátnu zmluvu, ktoré sú v nich osobitne špecifikované. Vo všeobecnosti ide najmä o aktivity súvisiace s vodohospodárskymi opatreniami technického charakteru v nasledovných oblastiach:

- a) zmeny vodného režimu,
- b) udržiavanie a úpravy vodných tokov,
- c) stavby, zariadenia a činnosti, ktoré môžu ovplyvniť odtokové pomery,
- d) ochrana pred povodňami, vnútornými vodami a ľadochodmi,
- e) opatrenia pri mimoriadnom zhoršení kvality vody a mimoriadnych hydrologických udalostiach, vrátane varovnej a hlásnej služby,
- f) odbery povrchových a podzemných vôd,
- g) vypúšťanie odpadových a iných vôd,
- h) ochrana povrchových a podzemných vôd pred znečistením, udržiavanie a zlepšovanie ich kvality,

- i) ochranné pásma vodných zdrojov,
- j) melioračné opatrenia,
- k) využívanie vodnej energie,
- l) fažba piesku, štrkopiesku, kameňa a iných materiálov z koryt vodných tokov,
- m) výstavba, prevádzka a údržba vodohospodárskych diel a zariadení na nich,
- n) merania a pozorovania, ako aj ich vyhodnocovanie a výmena výsledkov,
- o) vodohospodárske plánovanie a bilancovanie,
- p) ochrana akvatických a litorálnych biotopov,
- q) vnútrozemská plavba, pokiaľ súvisí s udržiavaním, vytyčovaním, vyznačovaním a prípadnou výstavbou vodnej cesty na hraničných tokoch,
- r) ochrana hraničných vôd ako súčasti životného prostredia,
- s) iné vodohospodárske opatrenia.

Z uvedeného dôvodu sú v súlade s príslušnými medzivládnyimi dohodami a medzistátnou zmluvou, ako aj štatúti a rokovacími poriadkami jednotlivých komisií pre hraničné vody zriadené účelové pracovné skupiny a skupiny expertov.

Podrobnejšie si v tomto príspevku rozoberieme činnosť Slovensko-českej komisie pre hraničné vody.

SLOVENSKO-ČESKÁ KOMISIA PRE HRANIČNÉ VODY

Slovensko-česká komisia pre hraničné vody zasadá spravidla raz ročne, striedavo na území Slovenskej a Českej republiky. Pre činnosť Slovensko-českej komisie pre hraničné vody boli zriadené tiež: Pracovná skupina pre technické otázky (Skupina T), Pracovná skupina pre hydrologiu (Skupina H), Pracovná skupina pre ochranu vôd (Skupina OV) a Pracovná skupina pre spoluprácu v oblasti plánovania vo vodnom hospodárstve na hraničných vodách (Skupina WFD). Pracovné skupiny realizujú činnosť okrem štatútu a pracovného poriadku Slovensko-českej komisie pre hraničné vody aj podľa aktuálne platných poverení, zásad spolupráce a smerníc prijatých na úrovni Slovensko-českej komisie pre hraničné vody, ako sú najmä:

- *Zásady pre zameriavanie hraničných vodných tokov a na sledovanie vývoja koryt a inundácií na slovensko-českých hraničných vodách;*
- *Zásady spolupráce v technických otázkach na slovensko-českých hraničných vodách;*
- *Smernica pre vykonávanie vodohospodárskych opatrení na slovensko-českých hraničných vodách;*
- *Smernica pre prípravu a projektovanie vodohospodárskych opatrení na slovensko-českých hraničných vodách;*
- *Smernica pre technickú a finančnú kontrolu „Spoločných prác“ vykonávaných na slovensko-českých hraničných vodách;*
- *Smernica pre hlásnu a varovnú službu pri mimoriadnom zhoršení kvality vody slovensko-českých hraničných vodných tokov;*
- *Zásady spolupráce orgánov štátnej vodnej správy Slovenskej republiky a vodoprávných úradov Českej republiky pri výkone štátnej správy na slovensko-českých hraničných vodách;*

- *Smernica pre predpovednú, hlásnu a varovnú službu na slovensko-českých hraničných vodných tokoch;*
- *Zásady na povodňovanie rybárskych chát v inundácii rieky Morava;*
- *Zásady spolupráce pracovnej skupiny pre ochranu kvality hraničných vôd slovensko-českej komisie pre hraničné vody;*
- *Zásady spolupráce pracovnej skupiny pre hydrológiu slovensko-českej komisie pre hraničné vody;*
- *Zásady spolupráce Pracovnej skupiny pre spoluprácu v oblasti plánovania vo vodnom hospodárstve na hraničných vodách.*

Zasadnutie Slovensko-českej komisie pre hraničné vody sa podľa potreby zúčastňujú aj členovia delegácií z ďalších dotknutých rezortov, najmä z Ministerstva vnútra SR pre otázky priebehu a vyznačenia štátnej hranice, Ministerstva dopravy SR pre otázky vnútrozemskej plavby, ale aj Ministerstva financií SR a Ministerstva zahraničných vecí SR.

Ostatné 25. zasadnutie Slovensko-českej komisie pre hraničné vody sa uskutočnilo v dňoch 23. – 25. júna 2025 v Liberci v Českej republike.

Čas zasadnutia sa uskutočnila priamo na Ještěde, kde stojí známa veža, unikátne stavebné dielo, ktoré bolo vybudované ako hotel s reštauračným zariadením. Stavba bola vytvorená v rokoch 1966 až 1973 podľa projektu architekta Karla Hubáčka, ktorý za ňu dostal Perretovu cenu Medzinárodnej únie architektov. Budova bola zvolená za českú stavbu 20. storočia. Tesne pod vrcholom sa nachádza horná stanica kabínovej lanovky z Horného Hanychova. Z veže a jej okolia je jedinečný výhľad na Liberec a všetky svetové strany. Ještěd bol od dávna považovaný za jednu z hlavných dominánt severných Čiech a za symbol mesta Liberec, rozprestierajúci sa pod ním.

Obr. č. 1 Ještěd – členovia delegácií počas 25. zasadnutia Slovensko-českej komisie pre hraničné vody

Obr. č. 2 Splnomocnenci vlády SR a ČR, zľava Mgr. Lukáš Záruba a Ing. Vladimír Novák

Počas 25. zasadnutia Slovensko-českej komisie pre hraničné vody boli prerokované jednotlivé tematické okruhy.

V rámci bodu **Úpravy a udržiavanie hraničných vodných tokov** prezentovala česká strana aktuálny stav národných prác stavby „Protipovodňová nádrž Sudoměřice – Telatníska“ a stavby „Oprava koruny pravobrežnej hrádze rieky Morava v línii cyklotrasy v rkm 79,500 – 93,470 (Lanžhot – Moravská Nová Ves) vrátane jej spevnenia“ (HZ IX 31C – IX 16C). Slovenská strana prezentovala aktuálny stav národných prác stavby „Oprava OH Moravy km 49,00 – 51,00“. Prerokované tiež boli spoločné práce „Bafov kanál, hať Sudoměřice – Výklopník, oprava opevnenia“ (HZ VIII 31 – 32), „Hať Sudoměřice – oprava“ a „Oprava ľavobrežného opevnenia Moravy r. km 74,116“.

Osobitne bola prerokovaná **medzištátna kolaudácia a vyúčtovanie spoločných prác na hraničných vodách**.

V bode **Ochrana kvality vody hraničných vodných tokov** boli prediskutované záležitosti monitorovania kvality vody hraničných vodných tokov za rok 2024 a hodnotenie výsledkov monitorovania, vyhodnotené výsledky monitorovania kvality vody hraničných vodných tokov za rok 2024, prediskutované hodnotenie dlhodobých časových zmien kvality vody a identifikácia trendov zmien, manažment bodových zdrojov znečistenia vypúšťajúcich odpadové vody do hraničných

vodných tokov, ale aj *Program monitorovania hraničných vodných tokov* a v neposlednom rade informácie o havarijnóm znečistení hraničných vodných tokov.

V bode **Hydrologické otázky** boli prediskutované záležitosti na hraničných vodných tokoch Morava, Brumovka a Vlára, operatívna výmena údajov, predpovede prietokov a odovzdávanie hydrologických a meteorologických údajov, poskytnutie údajov potrebných pre spracovanie vodohospodárskej bilancie a projekt „Udržateľné hospodárenie s podzemnými vodami v slovensko-českom pohraničí“, ako spoločný projekt Masarykovej univerzity, ČHMÚ a SHMÚ.

V bode **Meliorácie a iné opatrenia** v súčasnosti nie sú prerokované žiadne navrhované opatrenia zmluvných strán.

V bode **Zásobovanie vodou a vypúšťanie odpadových vôd** boli prerokované aktuálne vypúšťania odpadových vôd a aktuálne odbery vôd. Okrem zoznamu platných odberov povrchových vôd z hraničných vodných tokov prerokovali samostatne odber povrchovej vody z VVT Moravy v rkm cca 104,300 za účelom dekontaminácie a konzervácie ropovodu Družba a ukončenie odberu povrchovej vody z Moravy v rkm cca 104,500 spoločnosťou TERMMING, a. s., za účelom výroby pary v Mestskej výhrevni v Skalici. Osobitne sa prerokoval zoznam ďalšieho nakladania s vodami na hraničných vodných tokoch.

V rámci bodu **Plavebné otázky** sa prediskutoval aktuálny stav stavby „Predĺženie splavnosti vodnej cesty Otrokovice – Rohatec“ (HZ VIII 32/14C – HZ IX 1S), (HZ VIII 32C – HZ VIII 31/15S), zámeru napojenia južnej Moravy na Dunaj, ale aj rekreačného prístavu Hodonín, rozšírenie prístavnej kapacity v zdrži hate Hodonín a v neposlednom rade technická štúdia „Dostavba a rozšírenie prístavu Skalica na Bafovom kanáli“.

Osobitná pozornosť bola v bode **Hraničné otázky** bola venovaná prerokovávaniu aktuálnych záležitostí, o ktorých

diskutovala Stála Slovensko-česká hraničná komisia v gescii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Českej republiky, a osobitne zoznamu hraničných vodných tokov.

V bode **Vodohospodárske štúdie a plánovania** sa aktuálne prediskutovala dokumentácia ochranných hrádzí rieky Morava v úseku od ústia Dyje po ústie Radejovky. (HZ IX 6/2C, HZ IX 6/3S – HZ IX 1C, HZ IX 1S)

Svoje pravidelné miesto na zasadnutiach Slovensko-českej komisie pre hraničné vody v bode **Smernice Európskej únie týkajúce sa slovensko-českých hraničných vôd** mali aktuálne *Rámcová smernica o vode* a *Povodňová smernica*.

V bode **Organizačné záležitosti** sa pravidelne prerokávajú zoznamy členov Komisie, zloženie pracovných skupín, ako aj prípadné aktualizácie náplne činností pracovných skupín, Skupiny T, Skupiny H, Skupiny OV a Skupiny WFD, ale aj plány práce jednotlivých pracovných skupín. Samostatne bola prerokovaná v podbode **Vodoprávne otázky** spolupráca orgánov štátnej vodnej správy Slovenskej republiky a vodoprávných úradov Českej republiky pri výkone štátnej správy na hraničných vodách a nová legislatíva. V neposlednom rade boli v podbode **Manipulačné poriadky** prediskutované záležitosti ako manipulačný poriadok hate Hodonín, vypustenie zdrže hate Hodonín (HZ IX 7/8C – IX 7/8S), manipulačný poriadok Hrádzového priepustu Brodské v rkm 79,420 – aktualizácia MP, manipulačný poriadok hate Sudoměřice a aktualizácia manipulačného poriadku pre Bafov kanál.

Ako posledné boli v bode **Rôzne** postupne prediskutované záležitosti ako informácia o stave evidencie pozemkov koryt hraničných vodných tokov, informácia o prehliadke slovensko-českých hraničných vodných tokov, problematika rybárskych chát v hraničnom úseku rieky Morava, „Cyklotrasa Veselí nad Moravou – Hodonín, úsek Výklopník

Obr. č. 3 Členovia delegácií 25. zasadnutia Slovensko-českej komisie pre hraničné vody na Vodnej nádrži Josefův Důl

Obr. č. 4 Vodná nádrž Josefův Důl

Sudoměřice – ochranná hrázda Moravy“, „Rekonštrukcia hraničného železničného mosta v rkm 11,495 v traťovom úseku Lanžhot (ČR) – Kúty (SR), rkm 82,115 Moravy“ (HZ IX 27/7C, 27/7S – IX 27/8C, 27/8S), Vodné dielo Vlachovice, „Štúdia uskutočniteľnosti Moravskej cyklotrasy“, „Lávka pre peších a cyklistov cez rieku Morava, k. ú. Rohatec“, „Cyklotrasa pozdĺž Bařovho kanála, úsek Hodonín – Rohatec“, „Projekt Vlára a toky Bielych Karpát – spoločný projekt Povodi Moravy, s. p., a SLOVENSKEHO VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š. p.“, „II/425 Lanžhot – Brodské, most, ev. č. 425-031 rekonštrukcia mostu“, „Cyklotrasa prístav Skalica“, „Rekonštrukcia mostu D2-058“, „CHKO Soutok“ a aj informácie o trilaterálnom stretnutí Slovenskej republiky, Českej republiky a Rakúska.

Na záver zasadnutia sa dohodol termín najbližšieho **26. zasadnutia Slovensko-českej komisie pre hraničné vody**, ktoré sa plánuje uskutočniť v dňoch 25. – 27. mája 2026 v Slovenskej republike.

Súčasnou zasadnutia bola odborná exkurzia na Vodnej nádrži Josefův Důl, na najrozsiahlejšom a zároveň najmladšom vodnom diele Jizerských hor. Tvoria ju dve sypané hrádze s výškou 43m a dĺžkou okolo 720m. Stavba bola zrealizovaná v rokoch 1976 – 1982. Objem nádrže je 23 mil. m³ vody. Nádrž je zásobárňou pitnej vody pre Jablonec, Liberec a Česko Lipsko, a preto je v nádrži zakázané kúpanie. Voda tečie 2 440m dlhou štôľňou, ktorá sa tiahne až 130m pod horským chrbtom, do úpravne vody v Bedřichově. Hĺbka dosahuje 44m.

Na záver dávame do pozornosti dlhodobu neriešenú spoločnú tému slovensko-českých vzťahov, ktorá spôsobuje

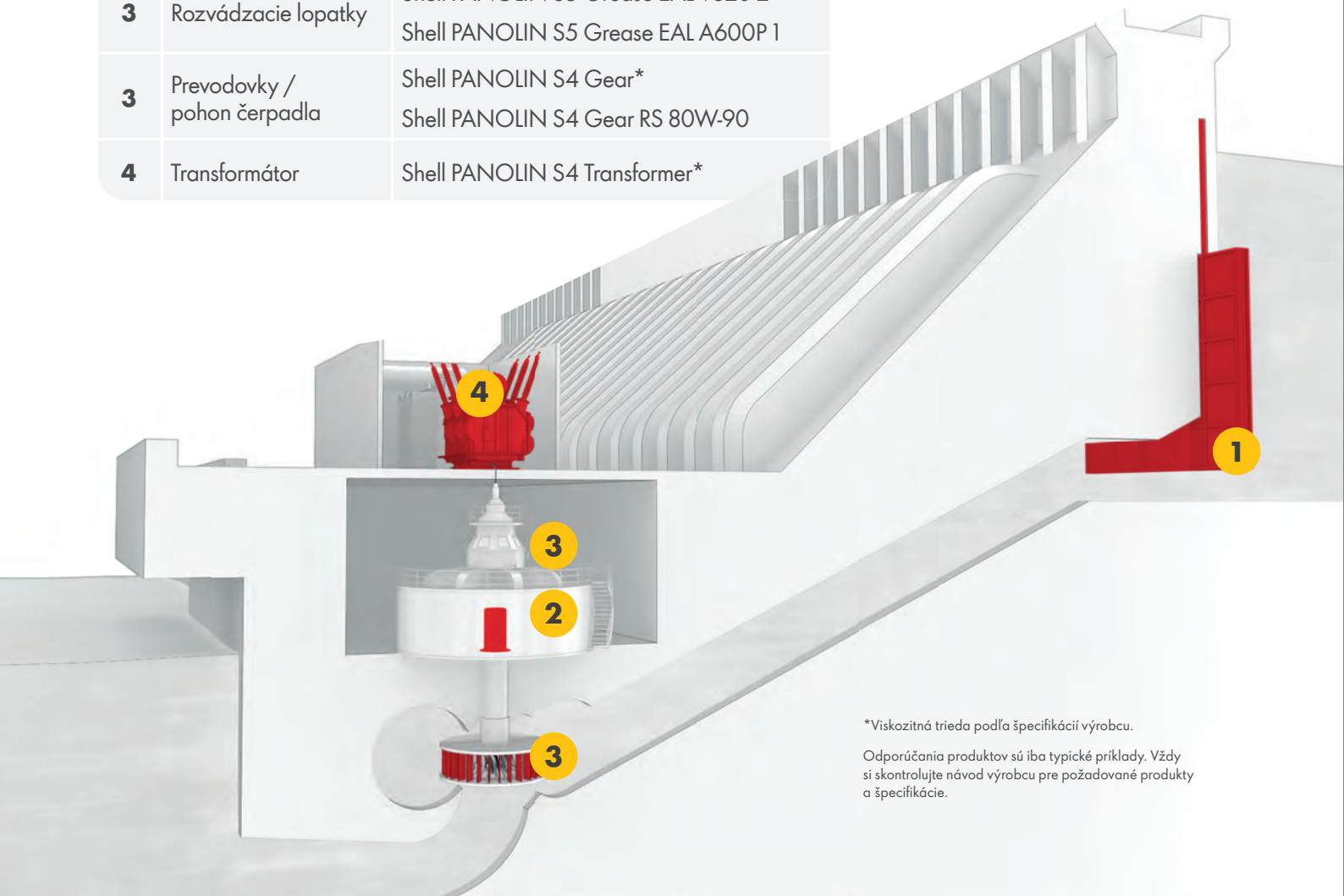
problémy minimálne správcov vodných tokov na obidvoch stranách a ktorú sa snažíme diskutovať a riešiť aj v Slovensko-českej komisii pre hraničné vody. Ide o tému usporiadania majetkovoprávných vzťahov na vodných tokoch.

V predmetnej záležitosti na 25. zasadnutí Slovensko-českej komisie pre hraničné vody okrem iného česká delegácia oznámila, že Ministerstvo financií ČR aktualizovalo zoznam pozemkov Slovenskej republiky na území Českej republiky. Slovenská delegácia informovala, že Ministerstvo financií Slovenskej republiky požiadalo všetky dotknuté štátne organizácie o súpis ich majetku na českom území, ktorý už majú k dispozícii. Zároveň požiadali Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky o súpis majetku vo vlastníctve Českej republiky na území Slovenskej republiky. Podľa informácie Ministerstva financií Slovenskej republiky sa začnú rokovania o predmetnej dohode, až keď budú mať obe strany všetky súpisy pripravené. Česká delegácia ďalej oznámila, že komunikácia medzi ministerstvami prebieha priebežne a po obdržaní kompletného zoznamu pozemkov Českej republiky na území Slovenskej republiky bude prístupné k ďalším krokom vo veci prípravy zvláštnej zmluvy, upravujúcej majetkovoprávne vzťahy. Slovensko-česká komisia pre hraničné vody ďalej poverila oboch splnomocnencov, aby oficiálnym listom požiadali príslušné Ministerstvo financií o pravidelné informovanie o záležitostiach, súvisiacich s predmetnou problematikou, a prizvali na najbližšie zasadnutie zástupcov oboch ministerstiev financií.

O bilaterálnej spolupráci s ďalšími susednými štátmi poskytujeme informáciu postupne v nasledujúcich číslach časopisu.

Č.	Súčasť	Odporúčanie Shell
1	Stavidlá	Shell PANOLIN S4 HLP Synth (alebo EAL)* Shell PANOLIN S2 Hydraulic DU EAL* Shell PANOLIN S5 Grease EAL V320 2 Shell PANOLIN S5 Grease EAL A600P 1
2	Hriadeľ turbíny	Shell PANOLIN S4 Turbine*
3	Komponenty hydraulickej turbíny	Shell PANOLIN S4 HLP Synth (alebo EAL)* Shell PANOLIN S2 Hydraulic DU EAL*
3	Rozvádzacie lopatky	Shell PANOLIN S5 Grease EAL V320 2 Shell PANOLIN S5 Grease EAL A600P 1
3	Prevodovky / pohon čerpadla	Shell PANOLIN S4 Gear* Shell PANOLIN S4 Gear RS 80W-90
4	Transformátor	Shell PANOLIN S4 Transformer*

Shell má široké portfólio produktov navrhnutých pre rozmanité podmienky a aplikácie v hydroenergetike; tie zahŕňajú mazivá, ktoré sú obzvlášť vhodné pre environmentálne citlivé oblasti a prevádzky vo vode alebo v jej blízkosti.

*Viskozitná trieda podľa špecifikácií výrobcu.

Odporúčania produktov sú iba typické príklady. Vždy si skontrolujte návod výrobcu pre požadované produkty a špecifikácie.

Služby

Shell LubeAnalyst

Služba monitorovania oleja a strojového vybavenia

Shell LubeCoach

Odborná príprava so zameraním na mazivá

Shell LubeAdvisor

Odborné poradenstvo od technického tímu Shell

Shell LubeMatch

Nájdite ten správny olej pre vaše vozidlo alebo zariadenie

AutoMax oficiálny dovozca produktov Shell PANOLIN
www.automax-group.com • E-mail: obchod.shell@automax-group.com

Výkonné mazivá pre vodohospodárov

Shell PANOLIN ponúka širokú škálu vysokovýkonných biologicky odbúrateľných* mazív zaisťujúcich bezkonkurenčnú ochranu** vášho vybavenia i životného prostredia. Umožňuje vám vykonávať prácu s minimálnym dopadom na ekosystém.

* V aeróbnom biodegradačnom teste OECD 301 B sa počas 28 dní biologicky odbúrало viac ako 60 % objemu našich mazív. Terminológiu vzťahujúcu sa na biologickú odbúrateľnosť a ekotoxickú definuje norma ASTM D 6384-99, „Standard Terminology Relating to Biodegradability and Ecotoxicity of Lubricants“.

** S4 HLP Synth 32,46,68 je jediným biologicky rozložiteľným hydraulickým olejom schváleným firmou Bosch Rexroth a navrhnutým tak, aby pomáhal zariadeniam pracovať bez prerušenia.

Shell
PANOLIN

Mimoriadne zhoršenia kvality vôd a mimoriadne ohrozenia kvality vôd na Slovensku v roku 2025

Mgr. Richard Ardó a kolektív,
Slovenská inšpekcia životného prostredia

Anotácia

Článok predstavuje postavenie a pôsobnosť Slovenskej inšpekcie životného prostredia v oblasti ochrany vôd podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Zameriava sa na štatistické vyhodnotenie výskytu mimoriadnych zhoršení kvality vôd (MZV) za rok 2025 na území SR a na zhodnotenie riešenia týchto prípadov, vrátane koordinácie dotknutých subjektov. Poukazuje na nárast evidovaných MZV, potrebu systematickej ochrany vôd a uvádza príčiny ich vzniku aj príklady závažnejších prípadov.

ÚVOD

Slovenská inšpekcia životného prostredia, útvar inšpekcie ochrany vôd (inšpekcia), je odborný kontrolný orgán, prostredníctvom ktorého Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky vykonáva hlavný štátny vodoochranný dozor podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon). V rámci svojej pôsobnosti kontroluje dodržiavanie povinností ustanovených vodným zákonom, preveruje plnenie podmienok rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy a ukladá opatrenia na predchádzanie zhoršovaniu kvality vôd a odstraňovanie nedostatkov.

Súčasťou jej činnosti je aj prijímanie a preverovanie hlásení o mimoriadnych zhoršeniach kvality vôd alebo o mimoriadnych ohrozeniach kvality vôd (MZV), teda náhlych a závažných udalostiach spôsobených napríklad nedovoleným vypúšťaním odpadových vôd alebo únikom znečisťujúcich látok. Prostredníctvom miestne príslušných odborov inšpekcie ochrany vôd inšpektorátov životného prostredia (OIOV) inšpekcia zabezpečuje riadenie ich riešenia, zisťovanie príčin a pôvodcov, koordináciu dotknutých subjektov a ukladanie opatrení na obmedzenie nepriaznivých vplyvov

na vodné prostredie, pričom v prípade potreby vytvára aj pracovné skupiny.

ŠTATISTICKÉ VYHODNOTENIE MZV ZA ROK 2025

V roku 2025 bolo na základe prijatých hlásení zaevidovaných celkovo 196 podozrení na výskyt MZV, čo v porovnaní s rokom 2024 predstavuje nárast o 36 prípadov. Po ich preverení sa v 69 prípadoch nepotvrdilo naplnenie znakov MZV podľa vodného zákona a tieto udalosti boli vyradené z evidencie.

Zostávajúcich 127 prípadov už napĺňalo znaky MZV. Z toho v 66 prípadoch išlo o udalosti na povrchových vodách a v 61 prípadoch o znečistenie alebo ohrozenie podzemných vôd. Tento pomerne vyrovnaný pomer poukazuje na potrebu venovať systematickú pozornosť ochrane oboch zložiek vodného prostredia, najmä z hľadiska prevencie únikov znečisťujúcich látok a včasného prijímania opatrení na zabránenie ich šírenia.

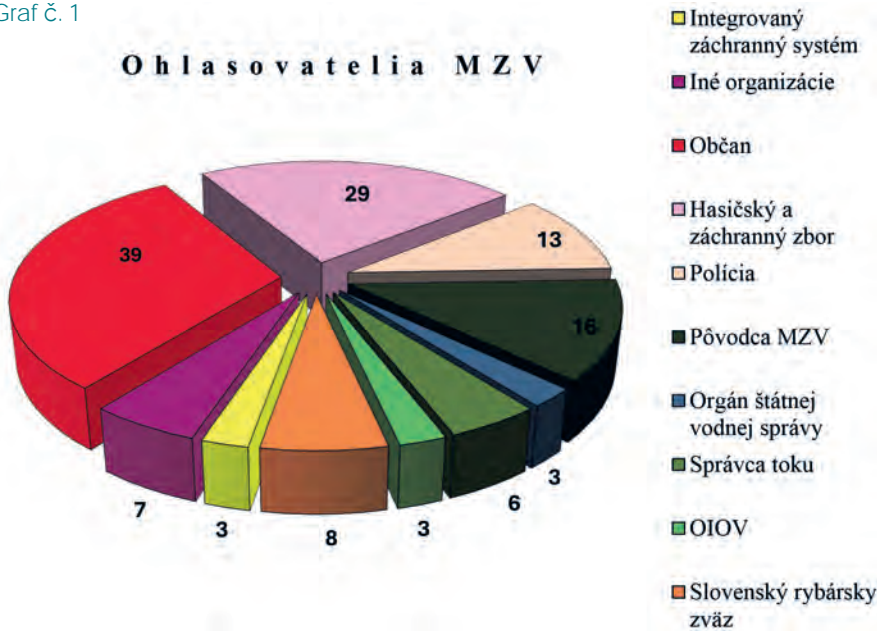
Prehľad o počte nahlásených udalostí za rok 2025, evidovaných inšpekciou v členení podľa jednotlivých OIOV, je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1

OIOV	Počet oznámení			Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
	Ohlásené	Nenaplnili znaky	Naplnili znaky	Povrchové vody			Podzemné vody		
				Celkový počet	Vodárenské toky	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistené	Ohrozené
BA	52	15	37	15	0	0	22	0	22
SP NR	15	2	13	8	0	0	5	0	5
ZA	32	6	26	18	0	0	8	1	7
BB	49	24	25	9	0	0	16	0	16
KE	34	18	16	8	0	1	8	0	8
SP SNV	14	4	10	8	0	0	2	0	2
Spolu	196	69	127	66	0	1	61	1	60

BA – OIOV Bratislava, SP NR – OIOV Stále pracovisko Nitra, BB – OIOV Banská Bystrica, ZA – OIOV Žilina, KE – OIOV Košice, SP SNV – OIOV Stále pracovisko Spišská Nová Ves

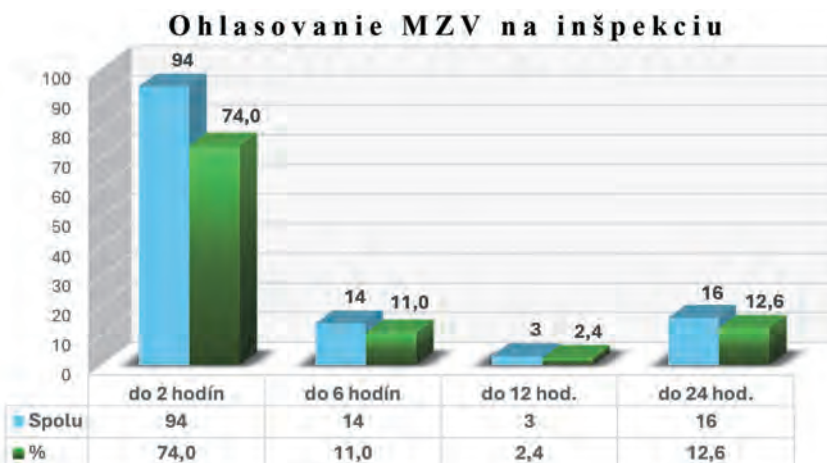
Graf č. 1

O h l a s o v a t e l i a M Z V

Tabuľka č. 2

Časové relácie ohlasovania MZV na SIŽP					
	do 2 hodín	do 6 hodín	do 12 hod.	do 24 hod.	po 24 hod.
BA	28	0	0	9	0
SP NR	8	2	2	1	0
ZA	20	4	0	2	0
BB	23	2	0	0	0
KE	7	5	0	4	0
SP SNV	8	1	1	0	0
Spolu	94	14	3	16	0
%	74,0	11,0	2,4	12,6	0

Graf č. 2

OHLASOVANIE MZV

Z celkového počtu 127 prípadov MZV možno konštatovať, že tieto udalosti aj naďalej najčastejšie zisťujú a oznamujú občania Slovenskej republiky. V roku 2025 tak urobili v 39 prípadoch, čo predstavuje 30,7% zo všetkých zaznamenaných MZV. Významnú úlohu zohrali aj príslušníci Hasičského a záchranného zboru (HaZZ), ktorí nahlásili 29 prípadov. Samotní pôvodcovia znečistenia oznámili vznik MZV v 16 prípadoch, teda v 12,6%.

V tejto súvislosti inšpekcia apeluje na pôvodcov MZV, aby si dôsledne plnili svoju oznamovaciu povinnosť a vznik MZV bezodkladne ohlasovali. Včasné ohlásenie umožňuje rýchle prijatie účinných opatrení, čím sa výrazne znižuje rozsah negatívnych následkov a škôd na životnom prostredí.

Z celkového počtu evidovaných MZV sa podarilo identifikovať ich pôvodcu v 93 prípadoch, čo predstavuje úspešnosť 73,2%. Táto úspešnosť úzko súvisí najmä s včasným ohlasovaním udalostí, operatívnym riešením zo strany príslušných odborov inšpekcie v rámci ich služobnej pohotovosti, ako aj s efektívnou spoluprácou s ďalšími orgánmi štátnej správy a dotknutými subjektmi. Dôležitým faktorom je aj rýchle vykonanie miestneho zisťovania, odber vzoriek a pružná výmena informácií, ktoré prispievajú k spoľahlivému určeniu príčiny a pôvodcu znečistenia.

Naopak, jednou z hlavných príčin nezistenia pôvodcu MZV zostáva oneskorené ohlásenie udalosti, spravidla po viac ako šiestich hodinách od jej vzniku. V roku 2025 bolo takto oneskorené nahlásených až 19 prípadov (15,0%), čo predstavuje výrazný nárast oproti roku 2024, keď bolo evidovaných len sedem takýchto prípadov.

Tento nárast možno pripísať najmä oneskorenej identifikácii udalosti zo strany pôvodcov, snahe riešiť situáciu najskôr internými opatreniami bez splnenia oznamovacej povinnosti, ako aj organizačným a personálnym zmenám u prevádzkovateľov, ktoré môžu viesť k nedostatočnej informovanosti o povinnosti oznámiť vznik MZV.

Inšpekcia preto plánuje aj naďalej posilňovať informovanosť prevádzkovateľov a spolupracujúcich subjektov, s cieľom zabezpečiť, aby bolo ohlasovanie mimoriadnych udalostí vykonávané bezodkladne, čo je kľúčové pre ich efektívne riešenie.

Prehľad časových relácií hlásenia, vzniknutých, resp. zistených MZV na inšpekciu v členení podľa jednotlivých OIOV, je uvedený v tabuľke č. 2 a v grafe č. 2.

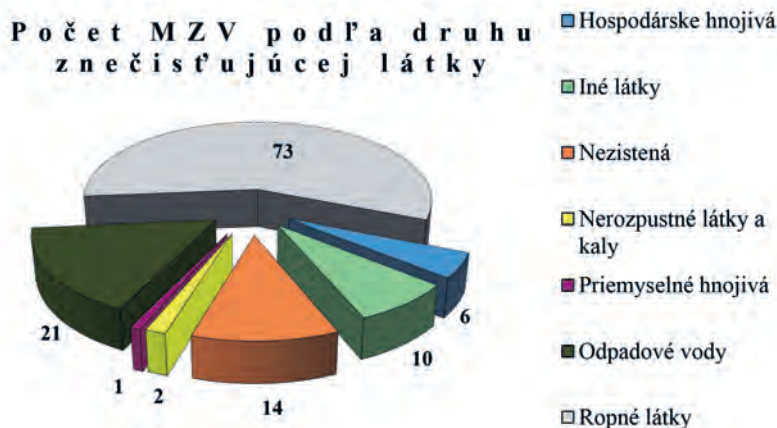
PRÍČINY A DRUHY ZNEČISTENIA MZV

Príčinou vzniku MZV v roku 2025 bol najmä únik znečisťujúcich látok do zložiek životného prostredia súvisiacich s vodou. Z hľadiska charakteru znečisťujúcich látok aj naďalej

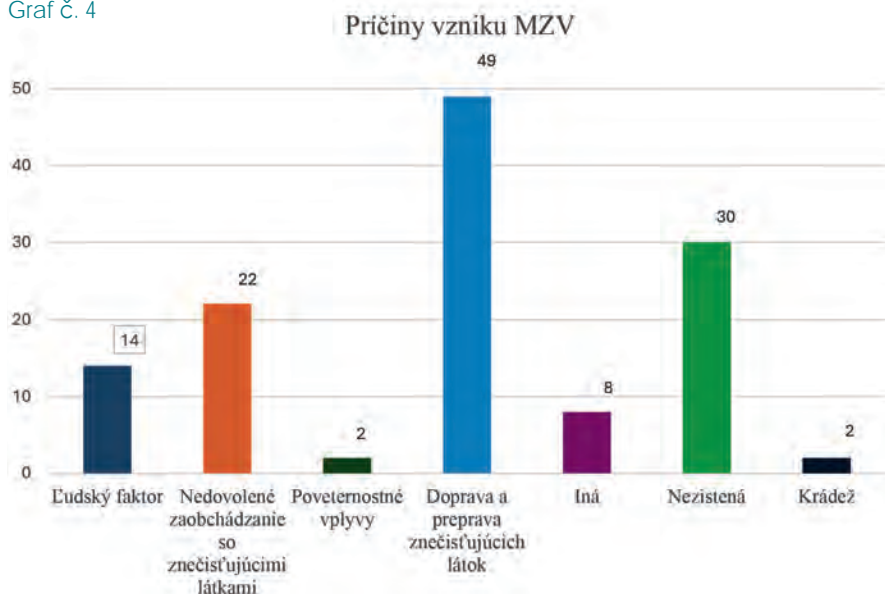
dominovali ropné látky, ktoré sa podieľali na vzniku najväčšieho počtu evidovaných prípadov MZV.

V roku 2025 bolo v dôsledku úniku ropných látok zaznamenaných celkovo 73 prípadov, čo predstavuje 57,5% zo všetkých hodnotených udalostí. Tieto prípady najčastejšie súviseli s únikmi pohonných látok a ropných produktov z dopravných prostriedkov, zo skladovacích zariadení alebo technologickej celkov, ako aj s dopravnými nehodami a technickými poruchami zariadení.

Graf č. 3

Graf č. 4

Druhou najvýznamnejšou skupinou príčin vzniku MZV boli odpadové vody, najmä ich vypúšťanie do povrchových alebo podzemných vôd bez príslušného povolenia orgánu štátnej vodnej správy. V sledovanom období bolo z tohto dôvodu evidovaných 21 prípadov MZV, čo predstavuje 16,5% z celkového počtu hodnotených udalostí. Tieto situácie boli často spojené s poruchami alebo nedostatočnou prevádzkou kanalizačných a čistiacich zariadení, havarijnými stavmi na stokových sieťach, ale aj s neoprávneným vypúšťaním odpadových vôd z rôznych prevádzok.

Celkový prehľad o jednotlivých druhoch znečistenia, ktoré zapríčinili MZV v roku 2025, je uvedený v grafe č. 3.

Z riešenia MZV v roku 2025 vyplývalo, že medzi najčastejšie príčiny vzniku MZV možno opätovne zaradiť dopravu a prepravu znečisťujúcich látok, a to v 49 prípadoch (38,6%). Významnú skupinu tvorilo aj nedovolené zaobchádzanie so znečisťujúcimi látkami, ktoré predstavovalo 22 prípadov (17,3%), pričom išlo najmä o nedostatočnú údržbu a zlý technický stav zariadení na skladovanie znečisťujúcich látok či nevhodné technické riešenie.

V 14 prípadoch MZV (11,0%) bol ich vznik zapríčinený zlyhaním ľudského faktora, predovšetkým nedodržaním technologických postupov a nezodpovedným prístupom pri zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami.

Positívny trend, teda pokles oproti roku 2024, bol zaznamenaný pri prípadoch súvisiacich s krádežami transformátorov (jeden prípad). V jednom prípade došlo aj ku krádeži motorovej nafty z nádrže osobného vozidla. Menej početné prípady MZV boli spôsobené poveternostnými vplyvmi (dva prípady) alebo inými príčinami (osem prípadov), pričom v troch z nich išlo o následok požiaru.

V 30 prípadoch (23,6%) sa nepodarilo príčinu vzniku MZV jednoznačne zistiť, čo súviselo najmä s oneskoreným ohlášením udalosti.

V roku 2025 boli evidované tri prípady MZV, ktoré vznikli na hraničných vodných útvaroch. V jednom prípade išlo o hraničný vodný útvar Slovenskej republiky/Maďarskej republiky, pričom došlo k nekontrolovateľnému úniku cca 300 – 400 litrov motorovej nafty z havarovaného nákladného motorového vozidla na cestnú komunikáciu a následne do vodného toku Hornád v k. ú. Košice – Vyšné Opátske.

Ďalšie dva prípady sa týkali hraničného vodného útvaru medzi Slovenskou republikou a Českou republikou, konkrétne vodného toku Myjava. V jednom prípade sa nepodarilo zistiť príčinu ani pôvodcu znečistenia, v druhom išlo

o neoprávnené vypúšťanie odpadových vôd, ktoré malo za následok úhyn rýb.

Príčiny vzniku MZV za rok 2025 sú uvedené v grafe č. 4.

V rámci riešenia MZV bolo ďalej zistené, že z celkového počtu 127 prípadov bolo až 49 spôsobených dopravou, najmä v dôsledku dopravných nehôd alebo škodových udalostí. Z tohto počtu prípadov bolo 39 prípadov na automobilovú dopravu, deväť prípadov na železničnú prepravu a v jednom prípade išlo o lodnú dopravu, konkrétne o únik ropných látok z plavidla.

V prípade automobilovej dopravy (39 MZV) bolo 20 udalostí spôsobených slovenskými dopravcami a prepravcami a 19 zahraničnými subjektmi. Odstraňovanie následkov znečistenia zvyčajne zabezpečoval správca komunikácie prostredníctvom externej spoločnosti, pričom vynaložené náklady si následne uplatňoval prostredníctvom systému tzv. „zelenej karty“ pôvodcu MZV.

Pri dopravných nehodách dochádzalo najčastejšie k únikom pohonných látok a prevádzkových kvapalín ropného charakteru (najmä motorová nafta, motorový olej), ktoré sú podľa vodného zákona považované za znečisťujúce látky. Tieto látky sa dostávali na povrch komunikácií a následne aj na príľahlý nespevnený terén, ako sú priekopy, rigoly či svahy. V prípade úniku znečisťujúcich látok na nespevnený terén dochádzalo k jeho znečisteniu a následne ku kontaminácii prostredia súvisiaceho s vodou a od vôd priamo závislých ekosystémov.

V sledovanom období bol úhyn rýb alebo iných vodných živočíchov zaznamenaný v 11 prípadoch, čo predstavuje 8,7% zo všetkých MZV. V žiadnom prípade však nedošlo k obmedzeniu odberu vôd.

VYHODNOTENIE VYBRANÝCH PRÍPADOV MZV A SPOLUPRÁCE PRI RIEŠENÍ MZV V ROKU 2025

Na vodnom toku Dunaj bolo v roku 2025 zaevidovaných päť prípadov MZV a na vodnom toku Malý Dunaj dva prípady, čo predstavuje mierny nárast oproti predchádzajúcim rokom.

Zo zaznamenaných prípadov na Dunaji sa v štyroch prípadoch nepodarilo zistiť príčinu ani pôvodcu znečistenia. V jednom prípade došlo k úniku ropných látok z kotviaceho plavidla do toku Dunaj v katastrálnom území Čilistov, pričom sa znečistenie prejavilo vytvorením olejového filmu na hladine. Závažnosť tohto prípadu spočívala aj v tom, že pôvodca nespocoval s inšpekciou a nevykonal uložené opatrenia na odstránenie následkov MZV.

V prípade vodného toku Malý Dunaj vznikli obe evidované MZV v úseku Bratislava – Zálesie, pričom ani v jednom prípade sa nepodarilo zistiť pôvodcu. V jednom prípade išlo o únik ropných látok, v druhom prípade došlo aj k úhynu rýb.

V rámci riešenia MZV je inšpekcia podľa ustanovenia § 41 ods. 10 vodného zákona oprávnená vyžadovať spoluprácu orgánov štátnej správy, pôvodcu, ak je známy, správcu vodného toku, záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, ako aj iných právnických osôb a fyzických osôb. V rámci tejto spolupráce môže inšpekcia z týchto zástupcov ustanoviť aj pracovnú skupinu. V roku 2025 z celkového počtu 127 evidovaných MZV inšpekcia požiadala o spoluprácu pri riešení MZV, resp. ustanovila pracovnú skupinu, v 71 prípadoch.

Spolupráca orgánov pri riešení MZV v roku 2025 bola na dobrej úrovni, pričom sa opierala o stabilné vzťahy a zaužívané postupy. Počas zásahov neboli zaznamenané žiadne závažné problémy, ktoré by negatívne ovplyvnili priebeh prijatých opatrení.

Spolupráca s príslušníkmi HaZZ a Policajného zboru je kľúčová najmä pri MZV, vzniknutých v súvislosti s dopravnými nehodami alebo úmyselným poškodením zariadení, pri ktorých

dochádza k úniku znečisťujúcich látok do životného prostredia. V týchto situáciách tieto zložky zabezpečujú miesto udalosti, chránia osoby a majetok a zároveň prijímajú operatívne opatrenia na obmedzenie šírenia znečistenia.

Osobitne možno vyzdvihnúť najmä spoluprácu s HaZZ, ktorého príslušníci sa podieľajú na riešení takmer každého prípadu MZV spojeného s únikom znečisťujúcich látok. Okrem zásahu poskytujú aj významnú technickú pomoc pri likvidácii havarijných stavov a pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV, najmä využívaním špecializovanej techniky a prostriedkov na zamedzenie šírenia znečistenia

Na veľmi dobrej úrovni bola v roku 2025 aj spolupráca so správcou vodných tokov SLOVENSKÝM VODOHOSPODÁRSKYM PODNIKOM, š. p. (SVP, š. p.). Jeho pracovníci sa podieľali najmä na riešení MZV na vodných tokoch, pričom zabezpečovali odbornú súčinnosť, odbery a analýzy vzoriek vôd. K efektívnejšiemu riešeniu MZV prispela aj zavedená pracovná pohotovosť na odštepných závodoch SVP, š. p., ktorá umožnila operatívne zásahy aj počas sviatkov a dní pracovného pokoja. Táto skutočnosť významne prispela k rýchlejšiemu preverovaniu vzniknutých udalostí, vykonávaniu potrebných odberov vzoriek a prijímaniu opatrení na obmedzenie šírenia znečistenia vo vodných tokoch.

V prípadoch, keď MZV viedlo k úhynu rýb alebo iných vodných živočíchov, inšpekcia spolupracovala s miestne príslušnými Regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami, ktoré zabezpečovali odber a prepravu biologického materiálu na laboratórne analýzy.

V rámci riešenia MZV dochádzalo v ostatnom období ojedinele ku komplikáciám pri výkone opatrení na zamedzenie úniku a odstránenie škodlivých následkov MZV, a to najmä pri MZV spôsobených zahraničnými pôvodcami (pri dopravných nehodách).

V hodnotenom období v rámci riešenia MZV, v prípade že nebol zistený pôvodca MZV, neboli tentokrát ani v jednom prípade práce na bezprostredné zneškodnenie a odstránenie škodlivých následkov MZV hradené z finančných prostriedkov Environmentálneho fondu.

Ak bol pôvodca MZV zistený, inšpekcia mu ukladala opatrenia spravidla formou ústnych príkazov, zaznamenaných v dokumentácii z riešenia MZV, ktorých plnenie bolo následne kontrolované. Oproti predchádzajúcim obdobiam, bolo v roku 2025 v troch prípadoch potrebné uložiť opatrenia formálne rozhodnutím v správnom konaní, keďže pôvodcovia nespĺnili uložené povinnosti.

V roku 2025 bolo za spôsobenie MZV uložených desať pokút v celkovej výške 59 543 eur. Ďalším 20 pôvodcom budú pokuty uložené v nadväzujúcich správnych konaniach v roku 2026.

ZÁVAŽNEJŠIE MZV ZAEVIDOVANÉ INŠPEKCIOU V ROKU 2025

1. MZV 176-045-2025-BB zo dňa 09.11.2025 v k. ú. Dudince

Dňa 09.11.2025 o 11:45 hod. ohlásil príslušník Krajského riaditeľstva HaZZ Banská Bystrica na OIOV Banská Bystrica únik prevádzkových kvapalín z havarovaného nákladného

Obr. č. 1 a 2 Územie znečistené ropnými látkami, miesto vzniku MZV a poškodený súkromný majetok v k. ú. Dudince

motorového vozidla na nespevnený terén (pôdu) v intraviláne mesta Dudince.

Riešením MZV bolo zistené, že vodič zahraničného (rumunského) nákladného motorového vozidla nezvládol riadenie a zišiel z cesty č. I/66, na pozemok vedľa cesty v k. ú. Dudince, pri rodinnom dome. Pri prerazení betónového múra nákladným motorovým vozidlom bol okrem iného poškodený plášť palivovej nádrže a motorová časť, pričom došlo k úniku znečisťujúcich látok (cca 100 – 300 l) do pôdy, t. j. do prostredia súvisiaceho s podzemnými vodami, na ploche cca 30 x 5 m.

Na mieste ohláseného MZV zasahovali v súčinnosti s OIOV Banská Bystrica príslušníci HaZZ Šahy, ktorí vykonali bezprostredné opatrenia na zmiernenie škodlivých následkov MZV, príslušníci Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen a zástupcovia Slovenskej správy ciest, IVSC Banská Bystrica ako správca štátnej cesty, ktorí prostredníctvom externej odľahovacej spoločnosti vykonali následné opatrenia na odstránenie škodlivých následkov MZV. Nakoľko k úniku znečisťujúcich látok došlo v ochrannom pásme I. stupňa prírodných liečivých zdrojov Dudince, o uvedenej skutočnosti OIOV Banská Bystrica kontaktoval Inšpektorát kúpeľov a žriedel Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, s ktorým bol konzultovaný dohodnutý postup na odstránenie škodlivých následkov MZV. O vykonávaných prácach pri odstraňovaní následkov MZV bola informovaná aj spoločnosť Kúpele Dudince a. s., Dudince.

Riešením MZV bolo zistené, že pri poškodenom dome vo vzdialenosti cca 50 m od miesta úniku znečisťujúcich látok do pôdy sa nachádzala domová studňa a súčasne cca 30 m od miesta nehody pretekal vodný tok Štiavnica, ktorý je vodohospodársky významným vodným tokom, v blízkosti miesta vzniku MZV sa taktiež nachádzala prírodná pamiatka PP 245 Dudinské travertíny.

Externá odľahovacia spoločnosť s odborne spôsobilou osobou (geológom) dňa 12.11.2025 vykonala prieskum miesta vzniku MZV, zameraný na overenie prítomnosti znečisťujúcich látok v okolitých recipientoch (odber a analýza jednej vzorky povrchovej vody z vodného toku Štiavnica a jednej vzorky podzemnej vody z domovej studne) a na identifikáciu a rozsahu znečistenia prostredia súvisiaceho s podzemnými vodami. V rámci prieskumu sa vykonali atmogeochemické merania 27 sondami (meranie obsahu plyných zlúčenín ropného charakteru a iných relevantných parametrov v pôdnom vzduchu), odber a analýzy dvanástich bodových vzoriek zemín, z toho osem z povrchu terénu a štyri z vrtných jadier prieskumných sond, ktorými boli lokalizované miesta úniku znečisťujúcich látok, a súčasne sa vykonala realizácia troch prieskumných sond do hĺbky 0,5 m a 1,0 m pod terén.

Analýzou odobratých vzoriek zemín boli zistené prekročené intervenčné kritéria v deviatich vzorkách podľa smernice MŽP SR č. 1/2015-77. Najväčšia koncentrácia znečisťujúcich látok bola nameraná pod poškodenou nádržou, kde bola koncentrácia NEL GC 34 600 mg/kg, čo zodpovedá 138-násobnému prekročeniu intervenčného kritéria pre obytnú oblasť. Troma vrtnými prieskumnými sondami sa preukázalo postupné znižovanie koncentrácie ropných látok smerom do hĺbky, pričom v hĺbke 0,3 m p.t. bola koncentrácia na úrovni 30 % z povrchu terénu a v hĺbke 1 m p.t. neprekračovala legislatívne kritéria. Analýzy vzorky vody z vodného toku Štiavnica a z domovej studne koncentrácie ukazovateľov NEL IR resp. C10-C40 boli pod medziou stanovenia použitej analytickej metódy (LOQ= 0,1 resp. 0,05 mg/l).

Počas priebehu sanačných prác geológ senzoricky posudzoval stav a rozsah kontaminácie zemín v rámci sanovaného priestoru, následne riadil postup odstraňovania znečistených

zemín. Taktiež vykonával odber kontrolných vzoriek zemín počas odťažby a po jej ukončení z dna výkopu. Celkové rozmery odťaženej priestoru predstavovali 30 x 3 – 5 metrov s hĺbkou od 0,5 m p.t. do 0,9 m p.t. Externá odťahová spoločnosť vykonala odkop 124,69 ton kontaminovanej zeminy. Následne boli vo výkope odobrané kontrolné vzorky zeminy, ktorých analytické stanovenie v ukazovateli NEL potvrdilo odstránenie ropných látok z pôdy. Pracovníci externej odťahovej spoločnosti následne miesto výkopu postriekli biodegradačným prostriedkom Baktorol 3000 a miesto výkopu zasypali 145,94 t zeminy.

2. MZV 193-032-2025-ZA zo dňa 22.12.2025 v k. ú. Svrčinovec

Dňa 22.12.2025 o 17:15 hod. ohlásil na havarijný telefón OIOV Žilina operačný dôstojník Krajského riaditeľstva HaZZ Žilina nekontrolovateľný únik znečisťujúcej látky – formaldehydu na cestné teleso a následne na nespevnený terén (pôdu) v dôsledku dopravnej nehody nákladného motorového vozidla s cisternou v k. ú. Svrčinovec.

Vizuálnou obhliadkou ohláseného miesta MZV a následným riešením MZV bolo zistené, že vodič nákladného mo-

pri vozovke (pôdu) a následne do kanalizácie. Formaldehyd je bezfarebný, prchavý, štiplavo zápachajúci, vysoko toxický horľavý plyn, pričom na trhu sa často vyskytuje aj ako vodný roztok formalín.

Bezprostredné opatrenia na odstránenie škodlivých následkov MZV vykonali príslušníci HaZZ Čadca, a to uzatvorením poklopu cisterny, umiestnením sorpčných hadov ku kanalizačným vpustiť a odčerpaním uniknutej látky z vozovky.

Počas riešenia MZV bolo ďalej zistené, že uniknutá znečisťujúca látka formaldehyd na telesa vozovky čiastočne polymerizovala a vytvorila biely film. Na nespevnenom teréne bolo znečistenie na ploche cca 13 x 13 m. Formaldehyd bol prítomný aj v dvoch kanalizačných vpustiach – v kanalizácii, patriacej Národnej diaľničnej spoločnosti a. s. (NDS), vedúcej cez odlučovač ropných látok (ORL) do vodného toku Šlahorov potok, a v kanalizácii v správe SSC, vedúcej popod cestu cez otvorený rigol do vodného toku Šlahorov potok.

Miestna obhliadka za účasti NDS a SVP potvrdila, že dažďová kanalizácia a ORL vykazovali len bežné znečistenie bez prítomnosti formaldehydu. Ten bol však zistený vo výstnom objekte odvodnenia cesty v správe SSC, v otvorenom žľabe a v teréne, kde znečistenie končilo približne 10 m od vodného toku.

Obr. č. 3 a 4 Prevrátené nákladné motorové vozidlo a miesto úniku znečisťujúcej látky, k. ú. Svrčinovec

torového vozidla zn. Iveco s návesom (cisterna ADR) viedol vozidlo po diaľnici v smere od mesta Čadca do mesta Ostrava (ČR), kde pri schádzaní z diaľnice D3 v katastri obce Svrčinovec v pravotočivej zákrute venoval nedostatočnú pozornosť vedeniu motorového vozidla, následne začal brzdiť veľkou intenzitou, následkom čoho sa dostal s vozidlom do šmyku, prevrátil sa na pravú stranu, pričom došlo k úniku znečisťujúcej látky formaldehydu cez otvorené veko cisterny, ako aj k poškodeniu palivovej nádrže a následnému úniku znečisťujúcej látky – motorovej nafty. V dôsledku dopravnej nehody došlo k úniku cca 8 000 l kvapalného 35% roztoku formaldehydu z cisterny a cca 400 l motorovej nafty z poškodennej palivovej nádrže na cestné teleso, nespevnený povrch

Následne OIOV Žilina kontaktoval hospodára Miestnej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu Čadca, nakoľko Šlahorov potok je chovným tokom, a požiadal ho o obhliadku toku z dôvodu možného znečistenia toku. Riešením MZV bolo preukázané, že prítomnosť formaldehydu vo vodnom toku nebola zistená. Taktiež nebol zistený úhyn rýb.

OIOV Žilina v rámci riešenia vzniknutého MZV usmernil ďalší postup pre zabránenie šírenia znečistenia, pričom oslovená externá spoločnosť zabezpečila odtiahnutie cisterny a sanačné práce v okolí vozovky. Na základe výsledkov riešenia MZV bol ako pôvodca MZV identifikovaný subjekt – tuzemský prepravca, ktorý v čase MZV prevádzkoval prepravnú súpravu, z ktorej došlo dňa 22.12.2025 k neovládateľnému úniku

Obr. č. 5 a 6 Odstraňovanie následkov MZV na mieste úniku znečisťujúcej látky

znečisťujúcej látky a tým k vzniku MZV podľa ustanovenia § 41 ods. 1 vodného zákona.

OIOV Žilina v súlade s ustanovením § 41 ods. 10 a § 41 ods. 5 až 8 vodného zákona vydala pôvodcovi MZV príkazy vykonať potrebné opatrenia na odstránenie škodlivých následkov MZV – pomocou podzemných vrtov overiť prípadnú kontamináciu podzemnej vody formaldehydom, zabezpečiť odťaženie kontaminovanej zeminy, vyčistiť kanalizáciu, ORL a rigol pri vozovke, zlikvidovať odstránený kontaminovaný materiál v zmysle právnych predpisov a následne uviesť miesto sanácie do pôvodného stavu.

Toho času stále prebieha geologický prieskum na mieste vzniku MZV, ako aj pravidelné odbery vzoriek podzemných vôd s cieľom identifikovať mieru ich kontaminácie.

Za spôsobené MZV pôvodcovi MZV môže byť uložený sankčný postih až do výšky 165 000 eur, pričom predmetné MZV je zároveň riešené aj ako environmentálna škoda podľa zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3. MZV 068-009-2025-NR zo dňa 15.05.2025 znečistenie Kolárovskeho kanála v k. ú. Žihárec

Dňa 15.05.2025 o cca 08:45 hod. nahlásil pracovník SVP, š. p., na OIOV Nitra znečistenie Kolárovskeho kanála v rkm 20,3, v k. ú. obce Žihárec, ktoré sa prejavilo vytváraním bielo sedej peny a kyslastým zápachom.

OIOV Nitra na základe prijatého hlásenia vykonal v súčinnosti s pracovníkom SVP, š. p., vizuálnu obhliadku vodného toku Kolárovskeho kanála, pričom v mieste výrazného znečistenia bol spozorovaný výustný objekt do Kolárovskeho kanála. Následne OIOV Nitra v súčinnosti s pracovníkom SVP, š. p., vykonal miestne zisťovanie za účelom identifikácie „majiteľa“ plastovej rúry, z ktorej boli do Kolárovskeho kanála vypúšťané dňa 15.05.2025 v ranných hodinách odpadové vody.

Na základe verejne dostupných informácií priamo v teréne bolo zistené, že by sa malo ísť o vypúšťanie odpadových vôd z objektu/stavby, umiestnenej v k. ú. Žihárec, a od znečisteného Kolárovskeho kanála sa spolu s pracovníkom SVP, š. p., presunuli inšpektori OIOV Nitra k uvedenému objektu. Po presune k možnému zdroju vypúšťania odpadových vôd bolo zistené, že na uvedenej parcele sa nachádza hala a budova, pričom inšpekcia požiadala zamestnanca, nachádzajúceho sa v budove prislúchajúcej k hale, o zabezpečenie okamžitej prítomnosti konateľa.

Riešením MZV bolo ďalej zistené, že uvedené objekty patria spoločnosti z obce Žihárec a na miesto sa dostavil splnomocnený zástupca konateľa predmetnej spoločnosti, ktorý ozrejmil činnosť vykonávanú v hale/objekte. V uvedenej hale dochádzalo k spracovávaniu zeleniny (umývanie, krájanie a následne balenie). Obhliadkou haly bolo zistené, že v jej vnútri je umiestnená linka na samotné spracovanie zeleniny a všetka odpadová voda z procesu spracovania zeleniny je vypúšťaná najskôr do podzemnej nádrže – žumpy a následne cez podzemné plastové potrubie priamo do Kolárovskeho kanála. Následne pracovná skupina, ustanovená OIOV Nitra v zmysle ustanovenia § 41 ods. 10 vodného zákona, za účasti zástupcov SVP a dotknutej spoločnosti, vykonal obhliadku výuste do Kolárovskeho kanála, pri ktorej sa potvrdilo, že objekt slúži na odvodnenie haly na spracovanie zeleniny. Z Kolárovskeho kanála bola pracovníkom SVP, š. p., za prítomnosti zástupcu pôvodcu MZV a inšpekcie opakovane odobratá vzorka vody – celkovo boli odobraté tri vzorky vody, a to z miesta výuste, z miesta nad výusťou a z miesta pod výusťou. Odobrané vzorky boli analyzované v akreditovanom laboratóriu SVP, š. p.

Následne sa OIOV Nitra opätovne presunul na miesto výrobnéj haly, kde aj za prítomnosti splnomocneného zástupcu konateľa predmetnej spoločnosti vykonal obhliadku miesta, kde sa mala nachádzať žumpa na odpadové

Obr. č. 7 Znečistenie Kolárovského kanála – výrazné penenie

vody z procesu spracovania zeleniny, pričom na uvedenom mieste bol umiestnený lodný kontajner a nebola potvrdená prítomnosť uvedenej žumpy na predmetnom pozemku.

na vypúšťanie odpadových vôd, zabezpečí likvidáciu odpadových vôd v súlade s ustanoveniami vodného zákona a v prípade akumulácie odpadových vôd v žumpe zabezpečí a preukáže jej tesnosť v zmysle STN 75 0905.

Riešením MZV, ako aj na základe predložených výsledkov laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vôd, OIOV Nitra jednoznačne zistil, že vypúšťaním odpadových vôd bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy z procesu spracovania zeleniny cez nelegálnu podzemnú plastovú rúru/potrubié o dĺžke 150m so zaústením do Kolárovského kanála v rkm 20,3, došlo k MZV.

MZV sa prejavilo vysokými koncentračnými hodnotami znečistenia (prekročené maximálne hodnoty znečistenia v ukazovateľoch kvality vody v zmysle požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z.) v ukazovateľoch BSK₅, CHSK_{Cr}, NL, N_{celk.}, P_{celk.}, RL₁₀₅ a RL₅₅₀, ďalej kyslastým zápachom vody po vyhnívaní, tmavo hnedým až čiernym zafarbením, zakalenou vodou a hustou penou na povrchu hladiny v Kolárovskom kanáli v dĺžke cca 5 500m. Za uvedené MZV bola pôvodcovi MZV uložená sankcia vo výške 20 000 eur, ktorá tohto času nenadobudla právoplatnosť.

ZÁVER

Inšpekcia bude aj v roku 2026 naďalej zabezpečovať riešenie mimoriadnych zhoršení kvality vôd, pričom cieľom zostáva minimalizácia ich výskytu, keďže z hľadiska ochrany vodných

Obr. č. 8 a 9 Znečistenie Kolárovského kanála – nelegálny výustný objekt a čierne sfarbenie vôd

V rámci riešenia MZV uložil OIOV Nitra pôvodcovi MZV bezprostredné opatrenia na zneškodnenie MZV, ako aj opatrenia na odstránenie škodlivých následkov MZV, a to okamžite zastaviť vypúšťanie odpadovej vody do Kolárovského kanála z prevádzky, zabezpečiť výkop nelegálnej rúry, slúžiacej

tokov aj podzemných vôd platí zásada, že menej MZV znamená lepšiu ochranu vodného prostredia. Súčasne bude vykonávať kontrolnú činnosť, zameranú na dodržiavanie vodného zákona, s cieľom predchádzať vzniku MZV a chrániť vodné toky a podzemné vody.

Strasti a slasti revitalizácií vodných tokov na Slovensku (časť 3)

Oživenie vodných tokov a chránených území v povodí dolnej Žitavy

Ing. Mária Ďurigová, PhD.,

¹ SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik;

RNDr. Vladimír Druga,

² Ekospol

Anotácia

Projekt oživenia tokov v povodí dolnej Žitavy je zameraný na hydrologickú a čiastočne morfológickú revitalizáciu silne destabilizovanej poľnohospodársky využívanej a obyvateľstvom osídlenej krajiny Podunajskej nížiny. Cieľom je zlepšiť hydrologické, morfológické a biologické procesy na desiatkach kilometrov v súčasnosti čiastočne odstavených vodných tokov a riečnych ramien (konkrétne ide o vodné toky Chrenovka, Stará Žitava a Stará Nitra). Projekt zahŕňa nielen trvalé zavodenie biotopov, ale aj trvalé sprietočnenie vybraných úsekov vodných tokov, spriechodnenie migračných bariér, ako aj výsadbu pôvodných druhov brehovej vegetácie na zvýšenie heterogenity a ekologickej stability danej oblasti.

Realizácia, ktorá pozostáva zväčša z prvkov asistovanej až riadenej revitalizácie a obsahuje technické zásahy, je rozdelená do viacerých podprojektov (etáp) podľa územného členenia a predpokladaných časových potrieb na realizáciu jednotlivých K realizácii tejto myšlienky významne prispel *Plán obnovy a odolnosti* [1] a finančné prostriedky vyčlenené pre *Komponent 5: Adaptácia na zmenu klímy na Investíciu 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na zadržiavanie vody, ochranu prírody a rozvoj biodiverzity*, vďaka ktorým bude možné zafinancovať realizáciu prvých etáp tohto koncepčného ekologicko-vodohospodárskeho riešenia dotknutej lokality.

Jeden z prvých podprojektov je zavodenie Chrenovky. V koncepčnom riešení sa kladie dôraz na obnovu ekologických funkcií dotknutých vodných tokov (zlepšenie prietokov aj fyzikálnych a chemických vlastností vody pre podporu a obnovu biodiverzity dotknutých riečnych a pririeknych biotopov, zlepšenie krajinného rázu, posilnenie týchto hydrodynamických aj terestrických biokoridorov v územnom systéme ekologickej stability) a v neposlednom rade aj na zachovanie protipovodňovej ochrany územia.

ÚVOD

Revitalizácia vodných tokov predstavuje významný nástroj na obnovu a posilnenie ich prírodných hodnôt. Okrem ekologických benefitov prináša aj viaceré vodohospodárske výhody, ako napríklad obnovu prirodzených zásob podzemnej vody či zvýšenie samočistiacej schopnosti vodných tokov. Dôležitým aspektom revitalizačných opatrení je aj prírode blízky spôsob zlepšenia protipovodňovej ochrany a schopnosti zadržiavať vodu v povodí, čo má zásadný význam v kontexte adaptácie na zmenu klímy [2].

Tento článok predstavuje koncepciu pripravovanej asistovanej prirodzenej až riadenej revitalizácie dotknutých vodných tokov dolného úseku rieky Žitava. Ide o technické zásahy, ktoré umožnia postupné obnovenie prirodzených procesov a foriem v dotknutých riečnych a pririeknych biotopoch [3]. Článok opisuje navrhnuté opatrenia jednotlivých podprojektov, ktorých cieľom je okrem obnovy prirodzených procesov v krajine aj zvýšenie ekologickej stability územia.

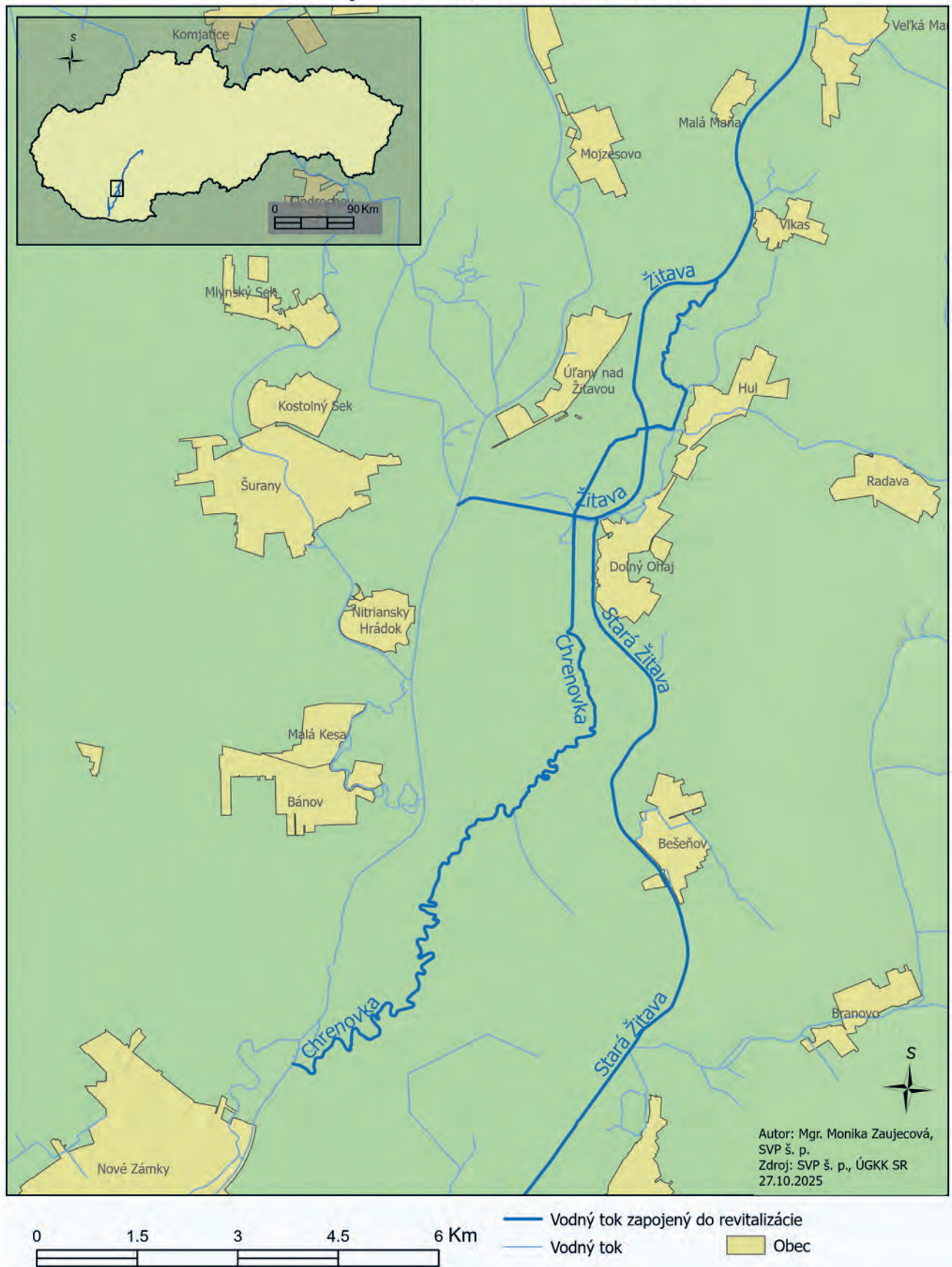
Bližšia pozornosť je venovaná aj plánovaným zásahom na toku Chrenovka. Navrhovaná revitalizácia v silne destabilizovanej veľkoooráčinovej krajine Podunajskej nížiny smeruje k budúceму komplexnému zlepšeniu hydrologických, morfológických a biologických procesov na desiatkach kilometrov čiastočne odstavených vodných tokov a riečnych ramien. Revitalizačné aktivity sa zameriavajú najmä na nasledovné vodné toky (obr. č. 1):

- **Chrenovka** – s celkovou dĺžkou 20 km,
- **Stará Žitava** – s celkovou dĺžkou 34 km,
- **Stará Nitra** – do ktorej ústi Stará Žitava, s dĺžkou nadlepšenia (zlepšenia podmienok) 8 km.

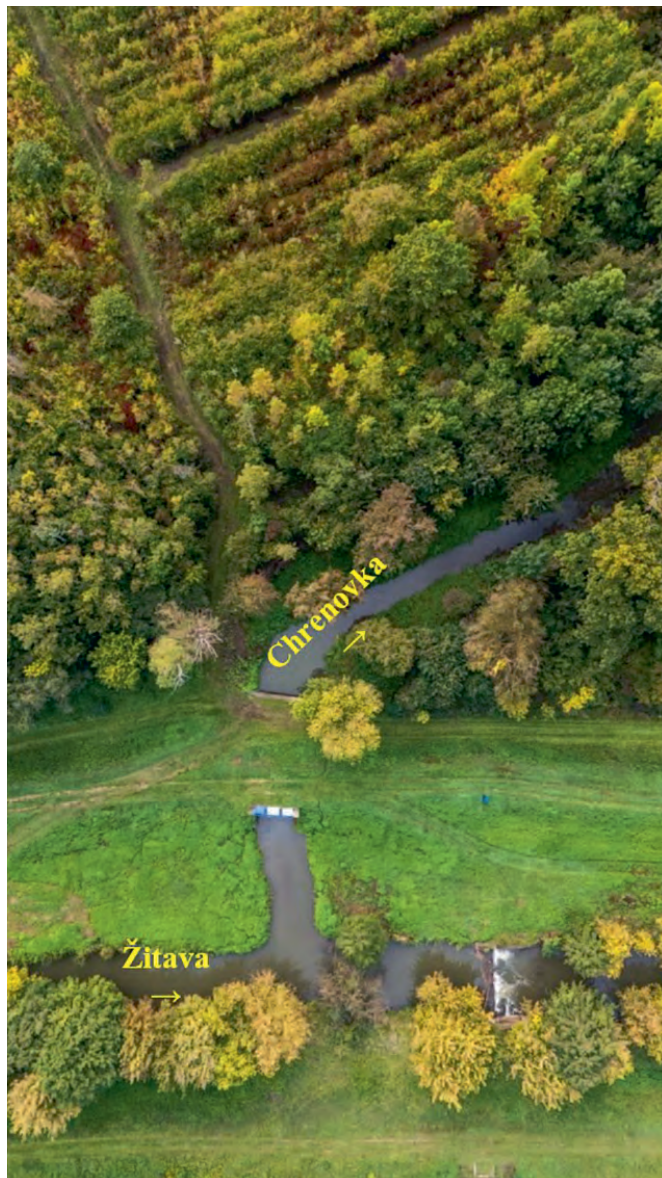
PRÍLEŽITOSTI REVITALIZÁCIE V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ

V povodí dolného toku Žitavy a jej prítokov boli identifikované viaceré príležitosti na realizáciu zavodňovacích, spriechodňovacích a výsadbových opatrení. Nižšie uvedené podprojekty (etapy) celkového koncepčného riešenia

Lokalizácia plánovaných revitalizačných opatrení na vodných tokoch Žitava a Chrenovka

Obr. č. 1 Situácia lokality dolnej Žitavy a Chrenovky (autorka: Mgr. Monika Zaujecová, SVP, š. p.)

Obr. č. 2 Rozdeľovací objekt pre Chrenovku s problematickou hľadou v Žitave (foto: Tomáš Januš, SVP, š. p.)

sú usporiadané v územnom poradí – od ústia Žitavy smerom proti prúdu:

Projekt Dolný Ohaj – Rozdeľovací objekt prerozdeľuje vodu zo Žitavy do preložky Žitavy a do Starej Žitavy. Veľká väčšina vody dnes tečie preložkou Žitavy a vlieva sa už po dvoch kilometroch do rieky Nitra, pričom v Starej Žitave, tečúcej cez niekoľko obcí a mesto Hurbanovo, voda chýba najmä v suchých letných mesiacoch.

Uvažovaná prestavba rozdeľovacieho objektu, ktorý je dôležitým vodohospodárskym technickým objektom, si vyžiada starostlivý návrh so zreteľom na protipovodňovú ochranu územia a citlivosť stavby na zvýšené prietoky. Do úvahy je potrebné zahrnúť aj prevádzku prečerpávacej stanice Lándor, ktorá prečerpáva vodu zo Starej Nityry pri zvýšenej hladine vo Váhu. Cieľom revitalizácie je trvalé zväčšenie hĺbky, šírky a najmä prúdenia v toku zvýšenými stálymi prietokmi do takmer odstaveného koryta Starej Žitavy (34km) a nadväzujúcej Starej Nityry (8 km), vrátane cca 4 km územia európskeho významu

(ÚEV) Alúvium Žitavy. Tým sa zároveň trasa pretekania (a vsakovania) vody v suchej nížinnej krajine pod Dolným Ohajom mnohonásobne predĺži z 2 km na vyše 40 km.

Projekt zahŕňa aj spriechodnenie hate v rkm 2,05 na Žitave (preložke Žitavy) pre migráciu rýb, a to jej prestavbou na prírode blízky, veľmi mierny celokorytový sklz, v priečnom profile asymetricky preliačený, ktorý zároveň zachová výšku hladiny potrebnú na trvalé spriechodnenie Starej Žitavy aj v najkritickejších obdobiach sucha.

Projekt Chrenovka – zahŕňa trvalé spriechodnenie sezónne vysychajúceho koryta Chrenovky (obr. č. 2), v ktorom sa na 20 km toku nachádza až 13 km chránených území – dvoch prírodných pamiatok (ďalej aj PP), a to prírodnej pamiatky Meander Chrenovky a prírodnej pamiatky Potok Chrenovka. Projekt počíta s celoročným spriechodnením panelového brodu v rkm 6,6 aj hate v rkm 6,9, nachádzajúcich sa na toku Žitava pre migráciu rýb, a to prestavbou na prírode blízky veľmi mierny celokorytový sklz, v priečnom profile asymetricky preliačený. Súčasťou ekologicko-vodohospodárskej koncepcie je aj sezónne povodňovanie 100-hektárovej lokality Veľké jazero podľa projektu *SOS-BirdLife Slovensko*. Realizovaná bude aj výsadba pôvodných druhov brehovných porastov na v súčasnosti nezatienenej časti toku – 1. etapa v asi 1,5-kilometrovom úseku Chrenovky medzi Hulom a Dolným Ohajom je už v realizácii (obr. č. 2).

Projekt Maňa – zahŕňa spriechodnenie strmého sklzu v rkm 9,75 na rieke Žitava tak, aby bol miernejší, a teda priechodný pre všetky vodné živočíchy. Ďalej po zvážení funkcionality zahŕňa aj spriechodnenie hate v rkm 9,25, kde sa podľa návrhov ŠOP SR a *SOS-BirdLife Slovensko* uvažuje s kombináciou krátkeho celokorytového sklzu pod betónovým stupňom a sfunkčnenia sklápavej hate. V rámci tohto úseku prichádza do úvahy aj odsunutie ľavostrannej líniovej ochrannej hrádze na Žitave pre účel vytvorenia retenčného územia pre transformáciu povodňovej vlny pod obcou Maňa.

Projekt Žitavce – cieľom je trvalé zavodnenie sezónne suchého pôvodného koryta Žitavy (0,8 km) a tzv. mlynskeho ramena (1 km). Projekt zahŕňa spriechodnenie hate v rkm 16,72 a trvalé spriechodnenie oboch ramien.

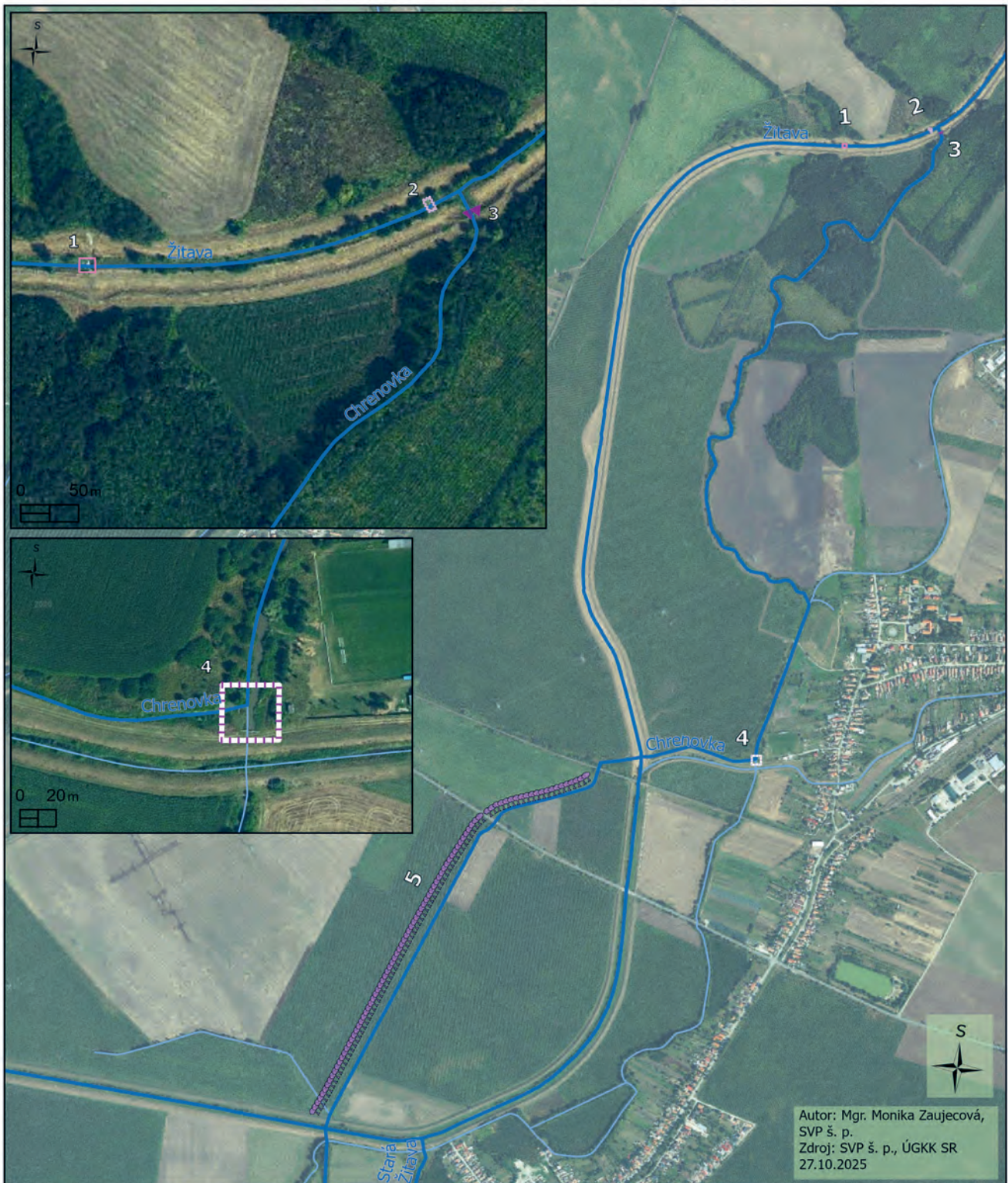
Podobný projekt je pri **Lúčnici nad Žitavou**, kde sa naskytá možnosť trvalého spriechodnenia sezónne suchého pôvodného koryta Žitavy (0,75 km) a zároveň aj spriechodnenie hate v rkm 19,29 pre migráciu rýb. Po zrealizovaní spomínaných spriechodňovacích opatrení by bola rieka Žitava priechodná pre ryby od ústia rieky Nityry až po mesto Vráble na vyše dvadsaťkilometrovom úseku.

Jednou z prvých vybraných lokalít na realizáciu je projekt trvalého spriechodnenia Chrenovky, ktorému sa podrobnejšie venuje nasledujúca časť článku.

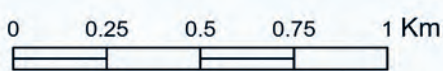
REVITALIZÁCIA CHRENOVKY

Revitalizácia Chrenovky (obr. č. 3) zahŕňa komplexné opatrenia zamerané na zlepšenie vodného režimu, ekologickej stability a migrácie vodných organizmov. Jedným z hlavných cieľov je zabezpečenie stabilného prietoku Chrenovky, čím sa podporí prirodzená dynamika toku na približne 20 km úseku, z ktorého až 13 km prechádza chránenými územiami

Navrhované revitalizačné opatrenia na vodných tokoch Žitava a Chrenovka

Autor: Mgr. Monika Zaujecová,
SVP š. p.
Zdroj: SVP š. p., ÚGKK SR
27.10.2025

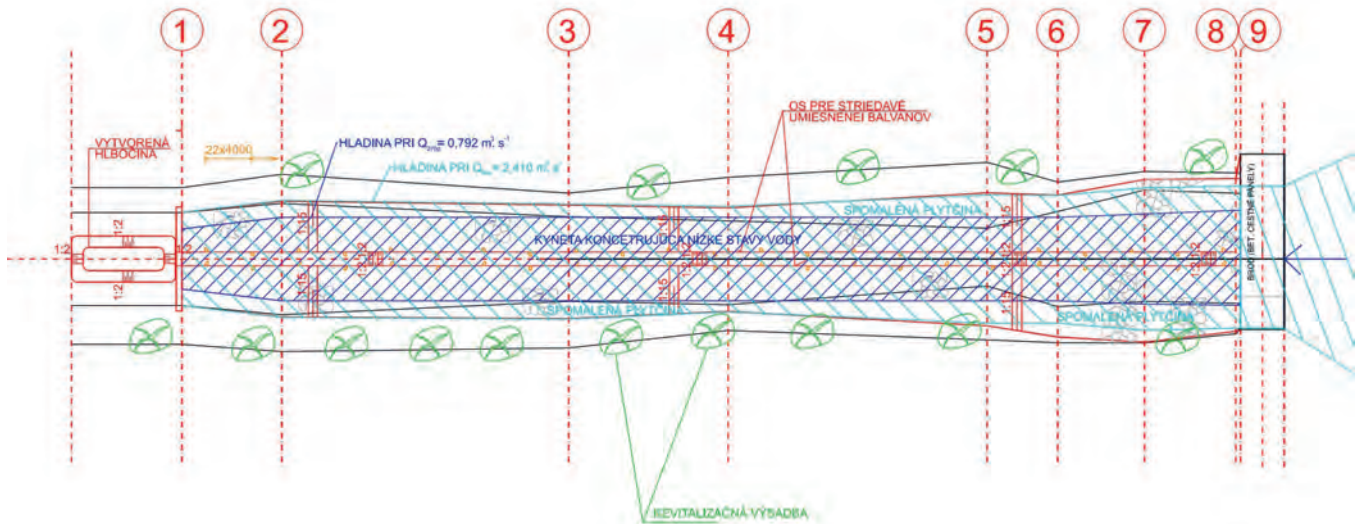
Navrhované revitalizačné opatrenia

1	—	Spriechodnenie brodu	3	⋯	Modernizácia vstupu do Chrenovky
2	~	Odstránenie hate a vybudovanie sklzu	4	⋯	Modernizácia rozdeľovacieho objektu
	—		5	⋯	Brehová výsadba pôvodných druhov drevín
	—	Vodný tok zapojený do revitalizácie		—	Vodný tok

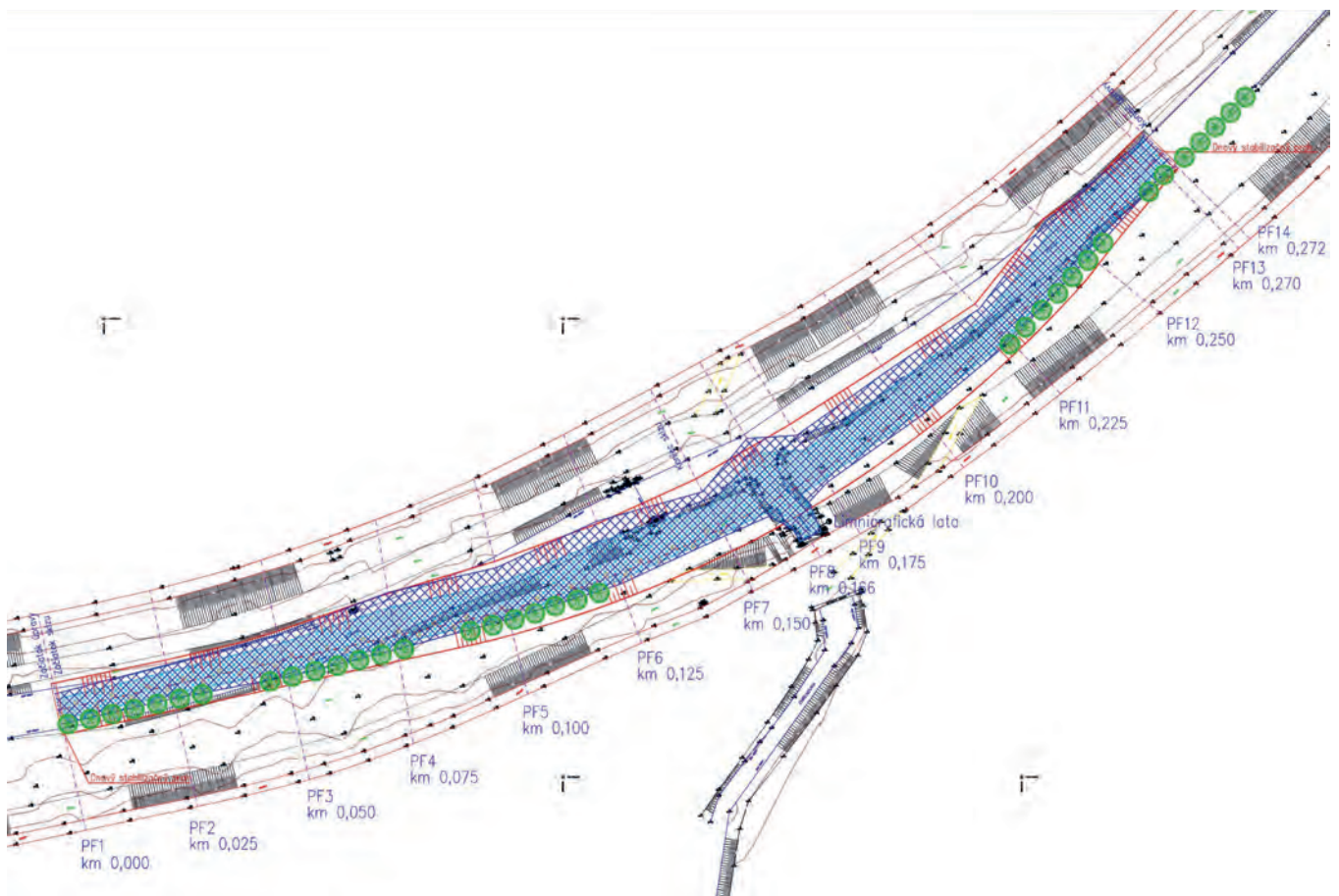
Obr. č. 3 Navrhované opatrenia zabezpečujúce revitalizáciu Chrenovky a spriechodnenie Žitavy (autorka: Mgr. Monika Zaujecová, SVP, š. p.)

– PP Potok Chrenovka a PP Meander Chrenovky. Realizáciou revitalizačného sprietočenia týchto chránených území na Chrenovke dôjde k zlepšeniu ochrany vysychajúceho ekosystému jedného z posledných neregulovaných výrazne meandrujúcich vodných tokov v okrese Nové Zámky.

Kľúčovým zásahom je modernizácia nefunkčného rozdeľovacieho objektu na rieke Žitava pod obcou Vlkaš, kde po prečistení horného úseku zazemneného koryta Starej Chrenovky dôjde k odstráneniu nefunkčnej sklápavej hate a rekonštrukcii priepustov do Chrenovky. Pre potrebu vzdušia

Obr. č. 4 Navrhovaný sklz pod brodom na rkm 6,6 na Žitave (autor: Ing. Ján Látečka, SVP, s. p.)

Obr. č. 5 Navrhovaný sklz o 300m vyššie v rkm 6,9 na Žitave pri vtoku do Chrenovky (autor: Ing. Patrik Ružič, PR projekt, s. r. o.)

hladiny pre celoročný nápusť do Chrenovky bude namiesto hate vybudovaný celokorytový asymetrický sklz v rkm 6,9 na rieke Žitava, ktorý bude zároveň priechodný celoročne pre všetky vodné živočíchy (obr. č. 5). Súčasťou projektu je aj vybudovanie sklzu v rkm 6,6 (obr. č. 4) na Žitave pre celoročnú migráciu rýb (po spriechodnení hate Dolný Ohaj tak bude spriechodnený úsek dolnej Žitavy siahaj od ústia Žitavy do Nitry až po haf Malá Maňa v rkm 9,25).

Opatrenia zahŕňajú aj odstránenie problematických sedimentov Žitavy zo vzdutia pod Vlkašom, obnovu ich bezproblémového a bezúdržbového preplavovania a lokálne prečistenie koryta Chrenovky, čím sa podporí prirodzený pohyb sedimentov alepší ekologická funkcia toku.

Revitalizácia ďalej zahŕňa modernizáciu rozdeľovacieho objektu na Chrenovke pri obci Hul, kde sa tok rozdeľuje a ešte aj pretína s tokom Liska. Cieľom je efektívne rozdelenie zvýšených prietokov v Chrenovke – cez južné koryto Chrenovky, tzv. „mlynský kanál“, a následne aj do Starej Žitavy pri Dolnom Ohaji a cez severné koryto Chrenovky (na ktorom sa už realizujú výsadby brehových porastov) do meandrujúceho úseku až po Nové Zámky.

Po opätovnom spojení oboch vetiev Chrenovky pod Dolným Ohajom sa lepšie zavodnia aj chránené územia a lokalita Veľké jazero, kde projekt *SOS-BirdLife Slovensko* počíta s povodňovaním 100 ha nívnych oráčín, ktoré sa majú premeniť na pasienky.

Revitalizácia počíta aj s výsadbou pôvodných brehových porastov v netienených úsekoch severnej vetvy Chrenovky medzi Hulom a Dolným Ohajom, ktorá už prebieha. Výsledkom bude mikroklimatická ochrana toku proti prehrievaniu vody a stabilizácia brehov, ako aj prevencia proti šíreniu invázijských druhov – javorovcov.

Financovanie týchto etáp revitalizácie, vrátane prestavby dotknutých technických objektov, je kryté najmä z *Plánu obnovy a odolnosti SR*. V súčasnosti prebieha príprava na spriechodnenie brodu v rkm 6,6 na Žitave, na prestavbu hate na Žitave na celokorytový asymetrický sklz v rkm 6,9, na výsadbu brehových porastov pri Chrenovke (už v realizácii) a na rekonštrukciu rozdeľovacieho objektu na Chrenovke, prechádzajúceho popod rieku Liska.

ZÁVER

Revitalizácia dolnej Žitavy ponúka viacero príležitostí na zlepšenie ekologického a vodohospodárskeho stavu územia. Kľúčovými vodohospodárskymi aj ekologickými

benefitmi sú trvalé zavodnenia a spriechodnenia 20km Chrenovky, 34km Starej Žitavy a 8km Starej Nitry, kde sa najmä počas suchých a horúcich letných mesiacov zlepši kvantita aj kvalita vody. Zlepšenie kvalitatívnych parametrov vody bude mať prínos pre obyvateľov viacerých obcí aj mesta Hurbanovo, pričom zlepšenie kvantity a kvality vody bude mať celkový ekologický prínos pre riečne a priechodné biotopy a aj pre rozsiahle chránené územia. Ďalšou z možností revitalizácie v danom území je obnova sezónne suchých ramien v oblastiach Žitavce a Lúčnica nad Žitavou, čo by prispelo k zvýšeniu biodiverzity a zlepšeniu vodného režimu. Dôležitou príležitosťou tohto koncepčného zámeru je odstránenie migračných bariér, ktoré v súčasnosti obmedzujú pohyb vodných organizmov, pričom úprava technických prekážok by mohla sprístupniť až 21 km toku Žitava od ústia do Nitry po mesto Vrábľa. Výsadba pôvodných druhov brehovej vegetácie podporí prirodzený charakter krajiny a stabilitu brehov. Odsunutie líniovej ochrannej hrádze má potenciál vytvoriť retenčné územie, schopné transformovať povodňovú vlnu, čím by sa zvýšila aj protipovodňová ochrana daného územia. Takéto typy protipovodňových opatrení predstavujú významnú pridanú hodnotu k technickým riešeniam protipovodňovej ochrany. Niektoré z realizovaných a plánovaných revitalizačných opatrení majú priamy vplyv na zníženie rizika povodní, iné zvyšujú ekologickú hodnotu technických zásahov do krajiny.

Ďalšie finančné prostriedky budú potrebné na realizáciu zvyšných etáp tohto koncepčného ekologicko-vodohospodárskeho riešenia, na monitorovanie a zhodnotenie účinkov zrealizovaných revitalizačných opatrení a aj na prípadnú úpravu/nápravu zrealizovaných opatrení v prípade, že sa po vyhodnotení ich účinkov preukáže negatívne vplyvy [4]. Tieto môžu vyplývať jednak zo samotnej nevhodne vykonanej revitalizácie, ale môžu sa prejaviť napríklad aj na zhoršení existujúcej protipovodňovej ochrany územia. Predbežne sa však nepredpokladajú žiadne významné negatívne vplyvy, a práve naopak, očakávajú sa multifunkčné pozitívne vplyvy.

Literatúra:

- [1] Úrad vlády Slovenskej republiky: *Plán obnovy a odolnosti SR – Komponent 5: Adaptácia na zmenu klímy*, [online]. Dostupné na internete: <<https://www.vlada.gov.sk/plan-obnovy/>>.
- [2] Just, T.: *Vodohospodárske revitalizácie a jejich uplatnení v ochrane pred povodňami*. Vydavateľ Český svaz ochránců přírody Hořovicko, Praha, 2005, s. 8, ISBN 80-239-6351-1.
- [3] Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky: *Metodická príručka opatrení pre revitalizácie vodných tokov* [online]. Bratislava: MŽP SR, 2023, s. 38 – 41. Dostupné na internete: <<https://www.minzp.sk/files/metodicka-pri-rucka-postupov-revitalizacie-vodnych-tokov.pdf>>.
- [4] Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky: *Metodická príručka opatrení pre revitalizácie vodných tokov* [online]. Bratislava: MŽP SR, 2023, s. 41 – 44. Dostupné na internete: <<https://www.minzp.sk/files/metodicka-pri-rucka-postupov-revitalizacie-vodnych-tokov.pdf>>.

Zemplínske dni vody – konferencia s medzinárodnou účasťou

Ing. Alena Šoltisová, PhD.,
SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik

V dňoch 24. – 25. marca 2026 pri príležitosti Svetového dňa vody sa pod záštitou podpredsedu vlády a ministra životného prostredia Slovenskej republiky Tomáša Tarabu konala na Zemplínskej širave odborná konferencia s medzinárodnou účasťou pod názvom „Zemplínske dni vody“.

Hlavným organizátorom konferencie bol SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, š. p., Povodie Bodrogu, odštepny závod so sídlom v Trebišove. Na príprave a realizácii konferencie sa podieľali zástupcovia Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., zástupcovia Ústavu hydrologie Slovenskej akadémie vied, v. v. i., ako aj občianske združenie Vodohospodári. Odborným garantom konferencie bol prof. Ing. Andrej Šoltész, PhD., zo Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Partnermi konferencie boli Vodohospodárska výstavba, š. p., Združenie zamestnávateľov vo vodnom hospodárstve na Slovensku, spoločnosť Aqua green energy s. r. o., spoločnosť LUMIX TRADE, spol. s r. o., ako aj Radoslav Fižiar – ŠPORTOVÁ REKLAMA. Mediálnymi

partnermi konferencie boli *Vodohospodársky spravodajca* a LEKOS, s. r. o. – Internet a Televízia.

Na konferencii bolo prezentovaných dvadsať odborných príspevkov a zúčastnilo sa jej sto odborníkov, najmä zo Slovenska, ale aj z Maďarska a Nemecka.

Čestným hosťom konferencie bol PhDr. Štefan Kuffa, štátny tajomník II Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. V rámci oficiálneho otvorenia konferencie vystúpili Ing. Vladimír Novák, generálny riaditeľ sekcie vód Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Ing. Jozef Moravčík, generálny riaditeľ SLOVENSKÉHO VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š. p., Ing. Stanislav Prcúch, generálny riaditeľ Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., prof. Ing. Andrej Šoltész, PhD., vedúci katedry hydrotechniky Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a Ing. Jaroslav Valo, riaditeľ Povodia Bodrogu, odštepneho závodu so sídlom v Trebišove. Program konferencie bol rozdelený do piatich blokov. V prvom bloku odzneli dva

Oficiálne zahájenie konferencie

Prednáška za SVP z pohľadu investícií a projektov

odborné príspevky. Prvá prezentácia, v rámci ktorej vystúpila Ing. Alena Šoltisová, PhD., vedúca odboru vodohospodárskej prevádzky Povodia Bodrogu, odštepného závodu, bola zameraná na správu vodných tokov a prevádzku vodných stavieb v regióne Zemplína, budovanie preventívnych protipovodňových opatrení, ako aj čisteniu vodných plôch, keďže v dnešnej dobe, keď čelíme klimatickým zmenám a extrémom počasia, je úloha vodohospodárov v oblasti protipovodňovej ochrany a manažmentu vodných zdrojov zložitejšia ako kedykoľvek predtým. Správa vodných tokov úzko súvisí s legislatívou. O pripravovanom návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o vodách, oboznámila prítomných Mgr. Paula Divéky zo sekcie vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

Druhý blok konferencie bol zameraný na zmiernenie negatívnych účinkov sucha a zlepšenie vodného režimu v krajine, ktoré si vyžaduje kombináciu prírodných opatrení, technických riešení a zmeny v manažmente pôdy. Prvá časť odborného programu v rámci bloku bola venovaná kľúčovým opatreniam na zadržiavanie vody a zlepšeniu vodného režimu v povodí vodných tokov na území Východoslovenskej nížiny. S príspevkami vystúpili prof. Ing. Andrej Šoltész, PhD., zo Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a Ing. Monika Supeková a Ing. Július Tarkoš s príspevkom Ing. Kataríny Farbiakovej zo SLOVENSKÉHO

1. Akronym: **VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU**
Názov: „Obnova mokradí - Jazero Veľká Krčava a Žitavský Luh“
Spolufinancovaný z Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021 a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.
2. Akronym: **VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU**
Názov: „Udržiateľné riadenie povodňových rizík na riekach Bodrog a Tisa“
Spolufinancovaný z programu Interreg Maďarsko-Slovensko a št. rozpočtu SR.
3. Akronym: **VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU**
Názov: „Úloha siete sústavy Natura 2000 a manažment vybraných prioritných biotopov v integrovanej ochrane krajiny v Slovenskej republike“
Spolufinancovaný zo zdrojov EÚ v rámci programu LIFE a štátneho rozpočtu SR.

VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š. p. Druhá časť tejto sekcie bola venovaná analýze vplyvu znečistenia vodných tokov a odstraňovaniu komunálneho odpadu v povodí vodných tokov na území Maďarska. Príspevok prezentoval Ing. Miklós Rácz, riaditeľ EMVIZIG Miskolc a zároveň vedúci Pracovnej skupiny Komisie hraničných vôd za maďarskú stranu. V závere prvého bloku vystúpil Ing. Peter Šurda, PhD., riaditeľ Ústavu hydrologie Slovenskej akadémie vied, v. v. i., s príspevkom na tému analýzy vplyvu mikroplastového znečistenia a opatrení na zmiernenie prejavov sucha.

Druhý deň konferencie sa začal príspevkom, venovaným osobnej lodnej preprave na Zemplínskej vodnej ceste, ktorú prezentovala pani Denisa Lukáčová zo spoločnosti LUMIX TRADE, spol. s r. o. Keďže konferencia prebiehala v blízkosti druhej najväčšej slovenskej vodnej nádrže Zemplínska šírava, ktorá je známa aj pod názvom „Slovenské more“, ďalšie dve prednášky tretieho bloku boli venované tejto fenomenálnej vodnej stavbe. S historikom Zemplínskeho múzea v Michalovciach PaedDr. Martinom Molnárom sme sa vrátili do obdobia pred šesťdesiatimi rokmi, keď územie dnešnej nádrže tvorili zamokrený terén a močiare, známe pod názvom Záhadne Blatá. Vodná nádrž Zemplínska šírava bola vybudovaná v rámci komplexných úprav vodohospodárskych pomerov na Východoslovenskej nížine, pričom táto investičná úloha bola schválená vládou ČSR z roku 1961.

Účastníci konferencie Zemplinske dni vody

Vodná stavba bola uvedená do prevádzky v roku 1966 a doteraz spoľahlivo plní svoju funkciu, hlavne na úseku ochrany pred povodňami. O bežných prevádzkových skúsenostiach vodnej stavby Zemplínska šírava nás informoval v rámci svojej prezentácie Ing. Peter Pončák z Povodia Bodrogu, odštepného závodu. V ďalšej časti tejto sekcie vystúpil odborný zamestnanec dohľadu VODOHOSPODÁRSKEJ VÝSTAVBY, ŠTÁTNEHO PODNIKU, Ing. Jakub Mydla s príspevkom zameraným na prínos inovatívnych metód, ktoré výrazne napomáhajú stanovenie presnejšieho odhadu potenciálnych škôd na ľudských životoch a majetku pod vodnou stavbou v prípade jej poruchy. Záver tretieho bloku konferencie bol venovaný malým vodným elektrárnam, ekologickému zdroju energie, ktorý využíva kinetickú energiu vodných tokov. S príspevkom vystúpil Jochen Schönsteiner zo spoločnosti Renaiio Assets GmbH z Nemecka.

Štvrtý blok konferencie pokračoval analýzou hydroenergetického potenciálu na rieke Topľa v profile hate Sečovská Polianka. S príspevkom vystúpil PhDr. PaedDr. Martin Hamadej, PhD. zo spoločnosti Aqua green energy, s. r. o. V ďalších dvoch prednáškach tohto predpoludňajšieho bloku bola pozornosť venovaná novým legislatívnym predpisom v oblasti vodárenstva, ako aj manažmentu rizík systému zásobovania pitnou vodou a aktualizácii bilancie potrieb pitnej vody pre výhľadové obdobie do roku 2050 a strategickému dokumentu pre územné plánovanie a vodohospodársku politiku. S príspevkami

vystúpili Ing. Ingrid Mydlová a Ing. Milan Závodník, zástupcovia Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. Kľúčovým aspektom odberov povrchových a podzemných vôd sa vo svojej prezentácii venovala Ing. Anna Oravcová z Povodia Bodrogu, odštepného závodu.

Piaty popoludňajší blok otvorila Ing. Helena Hlavatá zo Slovenského hydrometeorologického ústavu s prednáškou na tému zhodnotenia roka 2025 na Východoslovenskej nížine z klimatologického hľadiska. Praktickými ukážkami už aplikovaných vodozádržných opatrení s cieľom adaptovať sa na zmenu klímy nás oboznámila v rámci svojej prezentácie prof. Ing. Martina Zeleňáková, PhD., zo Stavebnej fakulty Technickej univerzity v Košiciach. S prednáškou na tému zlepšovania vodného režimu a obnovy prirodzených mokradí na dolnom Zemplíne vystúpil Ing. Matej Repel zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti *BirdLife Slovensko*. V závere piatej sekcie vystúpil Ing. Milan Gomboš z Ústavu hydrológie Slovenskej akadémie vied, v. v. i., s prezentáciou venovanou hydrologickým procesom nenasýtenej zóny v podmienkach vodného deficitu.

Pevne dúfame, že konferencia priniesla podnetné diskusie, nové poznatky a konkrétne nápady, ktoré pomôžu nielen zemplínskym vodným tokom stať sa bezpečnejším a zdravším miestom pre život. V závere vystúpili organizátori konferencie, ktorí poďakovali všetkým hosťom za ich účasť a príspevky.

Prof. Ing. Vojtěch Broža, DrSc.

Dňa 11. apríla 2026 nás vo veku svojich nedožitých 91 rokov navždy opustil pán profesor Vojtěch Broža, mnohými odborníkmi právom považovaný za nestora oboru vodných stavieb a vodného hospodárstva v Českej republike. Narodil sa 14.6.1935 v Olomouci. Cesty osudu chceli, aby po maturite, namiesto akadémie výtvarných umení, ktorá bola jeho priánim, nastúpil na Fakultu inžinierskeho staviteľstva ČVUT v Prahe. Po jej úspešnom ukončení v roku 1958 ostal verný svojej alma mater.

Boli to desaťročia, počas ktorých som s pánom profesorom profesijne prichádzala do kontaktu. Treba poznamenať, že to bol človek mimoriadne otvorený, priamy a čestný, ktorý si nepotrpel na chválu či ocenenia na svoju adresu. Napriek tomu považujem za potrebné napísať pár riadkov, ktorými by som chcela našim slovenským vodohospodárom priblížiť aspoň zlomok jeho pôsobenia v oblasti vodných stavieb a vodného hospodárstva.

Celý profesijný život pána profesora bol spätý s Katedrou hydrotechniky Stavebnej fakulty ČVUT v Prahe, kde pôsobil viac ako 60 rokov – od roku 1958 až do roku 2021. V období od rokov 1977 – 1999 bol jej vedúcim a v rokoch 1985 – 1989 na ČVUT zastával funkciu prorektora pre zahraničné vzťahy. Ako skvelý a oddaný pedagóg úspešne viedol desiatky diplomantov a pre akademickú, vedeckovýskumnú aj odbornú prax vychoval znamenitých doktorandov. Výsledky svojej pedagogickej, odbornej aj vedeckovýskumnej činnosti zúročil (ako autor, respektíve spoluautor) pri tvorbe viacerých vysokoškolských učebníc a monografií, zaoberajúcich sa hospodárením s vodou v nádržiach, a tiež výstavbou a prevádzkou vodných diel, predovšetkým priehrad. Jeho bohatú publikačnú činnosť možno evidovať aj v množstve článkov, expertíznych posudkov a v zborníkoch príspevkov z domácich i zahraničných konferencií. Svojimi pútavými prednáškami, a najmä otvoreným prístupom k iracionálnym ustanoveniam, ktoré komplikovali podmienky odborného pôsobenia a snaženia, vedel zaujať nielen poslucháčov na fakulte, ale aj širokú odbornú verejnosť. V tejto súvislosti mi nedá nespomenúť aspoň jeden z jeho mnohých otvorených postojov k súčasnému daniu v oblasti hospodárenia s vodou. Citujem: *„Zde se musím zmínit o roli Evropské unie, jejímž jsme členem v oblasti vodního hospodářství. Evropská unie má svou směrnicí o vodách. Ta však nemůže pokrýt hydrologické a s nimi úzce související morfologické, geologické a další poměry téměř třiceti členských států. Legislativní situaci dále komplikuje značný počet prováděcích předpisů. Zasahování do práce odborníků v jednotlivých státech nepovažují za šťastné.“*

Svoj entuziazmus spolu s hlbokými odbornými vedomosťami a skúsenosťami aplikoval pán profesor na mnohých

významných vodných dielach v Českej republike. Už ako poslucháčovi sa mu na Hydroprojekte v Prahe naskytila možnosť spolupracovať na projektovej príprave Orlickej priehrady a neskôr na vodnom diele Hracholusky. Jeho mimoriadna zásluha je spätá s presadzovaním návrhu jedinej klenbovej priehrady na území vtedajšieho Československa – vodného diela Vrchlice, počnúc výskumom cez výstavbu až po jeho uvedenie do prevádzky. Jeho prínos v rámci aktívnej spolupráce s odbornou praxou, s odborníkmi povodí a TBD, predovšetkým v oblasti bezpečnosti priehrad a spoľahlivosti prevádzky nádrží, je zrejmy najmä pri riešení vysky-

tujúcich sa problémov, ako napr. pri odvážnej rekonštrukcii historickej murovanej priehrady Mšeno (z roku 1908) a tiež na priehradách Vír, Nechanice, Morávka, Mostiště, atď. Pán profesor právom považoval za prospešnú úzku spoluprácu s odbornou praxou na riešení konkrétnych závažných problémov nielen pre odborný rast vysokoškolských pedagógov, ale aj pre pracovníkov praxe. A na to by sme nemali zabúdať, pretože to pramení z osvedčených tradícií spolupráce akademických obcí s praxou.

Prof. Ing. Vojtěch Broža, DrSc., sa svojimi vedeckými, teoretickými aj odbornými aktivitami zapísal aj do komunity mnohých slovenských vodohospodárov, hydrotechnikov a osobitne priehradárov. Bolo to najmä prostredníctvom akademickej pôdy, na ktorej pôsobil desaťročia na Stavebnej fakulte STU (predtým SVŠT) ako predseda v komisiách pre obhajoby diplomových aj dizertačných prác. Širšia odborná verejnosť mala možnosť stretávať sa s pánom profesorom v rámci aktivít Československého priehradného výboru, kde pôsobil najprv ako tajomník (od roku 1962), neskôr – do roku 1993 – ako jeho predseda. Po rozdelení Československa pokračovala spolupráca medzi Českým a Slovenským priehradným výborom a aj v súčasnosti sa nadštandardne ďalej rozvíja.

My slovenskí vodohospodári – priehradári, ktorí sme mali tú česť poznať a spolupracovať s pánom profesorom Ing. Vojtěchom Brožom, DrSc., si s nostalgiou uvedomujeme, že odišiel špičkový odborník a človek s veľkým srdcom a zmyslom pre korektnosť, po ktorom tu ostáva prázdne miesto. Zostávajú tu však spomienky na vzájomné stretnutia a na významné výsledky jeho práce, z ktorej bude ešte mnoho generácií – súčasných aj budúcich inžinierov i ďalších odborníkov priehradného staviteľstva – čerpať poznatky, vedomosti a skúsenosti, ktoré tu po sebe zanechal.

Za toto všetko mu úprimne ďakujeme. Češf jeho pamiatke!

prof. Ing. Emília Bednárová, PhD.,
predsedníčka Slovenského priehradného výboru

Novinky v slovenských technických normách

Mgr. Daša Borovská,
Výskumný ústav vodného hospodárstva

V marci a apríli 2026 vyšla jedna nová slovenská technická norma v oblasti vodného hospodárstva:

STN EN 18097: 2026 Hydrometria. Meranie intenzity zrážok. Metrologické požiadavky a skúšobné metódy pre zrážkometry bezzáchytného typu

Norma stanovuje postupy a zariadenia na vykonávanie laboratórnych skúšok na účely kalibrácie, kontroly a metrologického potvrdenia prístrojov na meranie kvapalných atmosférických zrážok bez ich zachytávania. Nevzťahuje sa na merania v teréne. V norme je uvedená klasifikácia meracích

prístrojov na základe ich laboratórnych pracovných charakteristik. Klasifikácia nie je založená na fyzikálnom princípe merania ani na hodnotení kvality prístroja, používa sa výlučne ako kvantitatívna štandardizovaná metóda na deklarovanie dosiahnuteľnej presnosti merania s cieľom poskytnúť usmernenie o vhodnosti prístroja na konkrétny účel. STN EN 18097 vyšla v anglickom jazyku.

Aktuálne vydanie a archív časopisu
nájdete po naskenovaní QR kódu tu:

© Vodohospodársky spravodajca

odborný časopis pre vodné hospodárstvo a životné prostredie / ročník 69

Vydavateľ: Združenie zamestnávateľov vo vodnom hospodárstve na Slovensku, Nábr. arm. gen. L. Svobodu 5, 812 49 Bratislava, IČO: 30 841 721,
tel.: +421 (0)2 59 343 336, www.zzvh.sk

Redakcia: Nábr. arm. gen. L. Svobodu 5, 812 49 Bratislava, tel.: +421 (0)2 59 343 336,
mobil: +421 918 937 650, e-mail: marian.bocak@vvh.sk

Redakčná rada: Ing. Marián Bocák, Ing. Ingrid Grundová, Mgr. Simona Holovič, Ing. Martina Hruzová, Ing. Michal Kirchner, PhD.,
Ing. Danica Lešková, PhD., Ing. Vladimír Novák, Ing. Jana Poárová, PhD.

Dátum vydania: máj 2026

Periodicita: dvojmesačník

Zodpovedný redaktor: Ing. Marián Bocák

Jazyková redaktorka: Mgr. Lucia Chynoranská

Grafické spracovanie a tlač: Polygrafické centrum, www.polygrafcentrum.sk

Príspevky sú recenzované.

Ďalšie šírenie článkov alebo ich časti je dovoľené iba s predchádzajúcim súhlasom vydavateľa.

Pravidlá písania do *Vodohospodárskeho spravodajcu* nájdete na www.zzvh.sk

Informácie o spracovávaní osobných údajov, poskytované podľa čl. 13 a 14 Nariadenia, nájdete na stránke www.zzvh.sk

Evidenčné číslo: EV 6271/25/PT

ISSN: 0322-886X

Partneri:

Vás srdečne pozýva na

Deň Životného Prostredia

Pri príležitosti **Dňa životného prostredia** Vás pozývame spoznať zákulisie práce environmentálnej výchovy na **Ministerstve životného prostredia SR**.

KEDY?

- 5. júna 2026 od 09:00 hod.

KDE?

- Budova MŽP SR, Nám. Ľudovíta Štúra 1, Bratislava

AKO SA K NÁM DOSTAŤ?

- Električka č. 1, 4
- MHD č. 29, 50, 70

ČO VÁS ČAKÁ?

- Informačné stánky
- Plavba loďou po Dunaji
- Prehliadka átria

TEŠÍME SA NA VÁS!

Ministerstvo životného prostredia SR pripravuje pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia podujatie **Deň životného prostredia**, ktoré sa uskutoční **5. júna 2026 od 9:00 do 16:00 hod.** v priestoroch budovy MŽP SR na Námestí Ľudovíta Štúra 1 v Bratislave.

Cieľom podujatia je priblížiť študentom význam ochrany životného prostredia a predstaviť konkrétne aktivity organizácií rezortu životného prostredia. Program bude zameraný najmä na **environmentálnu výchovu, vzdelávanie a popularizáciu ochrany prírody**.

Na podujatí sa predstavia odborné organizácie rezortu životného prostredia, medzi nimi aj:

- Slovenská agentúra životného prostredia, ktorá predstaví projekt LIFE IP, zameraný na zlepšenie kvality ovzdušia na Slovensku;
- Štátna ochrana prírody SR;
- Slovenské banské múzeum;
- Múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva sa bude venovať jaskyniarstvu a predstaví interaktívnu plazivku;

- VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, ŠTÁTNY PODNIK;
- Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH);
- SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, zabezpečí plavbu loďou po Dunaji;
- Národné parky Slovenska, ktoré predstavia krásy svojich území a ponúknu interaktívne drevené hry na tému ochrany prírody, puzzle, skladačky, priradovačky a iné hry zamerané na spoznávanie živočíchov, ale taktiež odprezentujú zábery z fotopascí a mnoho ďalších zaujímavých aktivít. Návštevníci sa tak môžu tešiť na interaktívne prezentácie, vzdelávacie aktivity, ukážky práce odborníkov a sprievodný program, zameraný na ochranu prírody, vody, krajiny a biodiverzity.

Podujatie je určené pre **školy**, pričom cieľom je zvýšiť povedomie o environmentálnych témach a podporiť aktívny prístup k ochrane životného prostredia.

Bližšie informácie o programe budú zverejnené na webovom sídle www.EWOBOX.sk

